

PATVIRTINTA

Raseinių rajono savivaldybės tarybos

2021 m. kovo d. sprendimu Nr.

**RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ
AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ
INTEGRUOTOS PAGALBOS SISTEMOS TVARKOS APRAŠAS**

TURINYS

ĮVADAS	3
1. SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS	7
2. SKYRIUS. SITUACIJOS ANALIZĖ	9
3. SKYRIUS. PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ INTEGRUOTOS PAGALBOS TEIKIMO ETAPAI IR PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKA RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE	17
3.1. Psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų identifikavimas (atpažinimas)	18
3.2. Pagalbos plano sudarymo etapas	20
3.3. Pagalbos teikimo procesas	21
3.3.1. Skubios pagalbos teikimo principai	22
3.3.2. Planinės pagalbos teikimo tvarka	24
3.3.3. Pagalbos psichoaktyvias medžiagas vartojantiems ir priklausomybės ligomis sergantiems priklausomiems vaikams bei paaugliams organizavimas	28
3.3.4. Paslaugų teikimas nėščiosioms	32
4. SKYRIUS. ASMENŲ, SERGANČIŲ PRIKLAUSOMYBĖS NUO PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ LIGOMIS, INTEGRACIJA Į VISUOMENĘ	33
5. SKYRIUS. TVARKOS APRAŠO PASLAUGŲ GAVĖJO TEISĖS IR PAREIGOS	36
6. SKYRIUS. PASLAUGŲ TEIKIMO, ĮGYVENDINANT TVARKOS APRAŠĄ, PRINCIPAI IR ETIKA	39
7. SKYRIUS. SUTEIKTŲ PASLAUGŲ REZULTATAI, JŲ MONITORINGAS IR VERTINIMAS	40
8. SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	41

IVADAS

1. Priklausomybė nuo psichiką veikiančių medžiagų yra dažna jomis sergančių asmenų socialinės atskirties priežastis. Šalia negatyvaus visuomenės požiūrio į priklausomybės liga sergantį žmogų atsiranda tokių problemų, kaip nuolatinės gyvenamosios vietos neturėjimas ar praradimas, nedarbas ar mokyklos nelankymas, finansiniai sunkumai bei neprisitaikymas prie bendruomenės. Priklausomybė sąlygoja fizinės ir dvasinės sveikatos problemas, ji nulemia ryšių su artimiausia aplinka (šeimos nariais, artimaisiais) silpnėjimą. Socialinių ryšių atkūrimui trukdo prarasti arba nepakankamai išvystyti socialiniai įgūdžiai. Asmenys, vartoję psichiką veikiančias medžiagas, sunkiai įsijungia į darbo aplinką, sunkiai užmezga ir palaiko kontaktą.

2. Šiuo metu Lietuvoje priklausomybės ligų gydymas yra organizuojamas asmens sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licencijas teikti abstinencijos gydymo, trumpalaikio ir ilgalaikio stacionarinio psichosocialinio gydymo paslaugas. Vadovaujantis priklausomybės ligų gydymo ir reabilitacijos standartais, paslaugos yra teikiamos pirminiame ir antriniame lygyje. Tretinio lygio ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos tik esant būtinybei patikslinti diagnozę naudojantis tretinio lygio diagnostikos priemonėmis bei diferencinės diagnostikos gydymo taktikai numatyti ir gydyti.

3. Pirminę ambulatorinę psichikos sveikatos priežiūrą Raseinių rajono savivaldybėje vykdo VšĮ Raseinių psichikos sveikatos centras (toliau – VšĮ Raseinių PSC). Tačiau dažnai, asmenys, sergantys priklausomybės ligomis nenori kreiptis į pirminio lygio specialistus, bijodami būti identifikuoti ar dėl kitų, su stigma ir mažu paslaugų spektru susijusių priežasčių. 2016 m. VšĮ Raseinių PSC priklausomybių ligų registre buvo 407 asmenys, iš jų - 3 dėl narkotikų, 2017 m. – 287 asmenys, iš jų - 1 dėl narkotikų, 2018 m. – 240, iš jų - 1 dėl narkotikų ir 2019 m. 264 asmenys, iš jų - 2 dėl narkotikų.

4. Raseinių rajono savivaldybėje 2018 m. buvo 261 šeima, patirianti socialinę riziką dėl girtavimo, psichotropinių medžiagų vartojimo, o 2019 m. – 254 šeimos. Iš jų, per 2018-2019 m. savarankiškai išvyko gydytis 27 asmenys.

5. Pastebėtina, kad svarbią vietą gydymo sistemoje atlieka ir socialinių paslaugų teikėjai. Šiuo atveju, priklausomybių sistemos svarbią dalį sudaro socialinės paslaugos. Jos yra itin svarbios siekiant sumažinti atkryčius bei galimus gydymo kaštus. Tačiau pastebėtina, kad medicininio ir socialinio gydymo paslaugų integracija yra ganėtinai komplikauta. Tam reikalingi specialūs modeliai, reglamentavimas, kuris įgalina paslaugų perėmimą, jų integraciją. Kaip ir visoje Lietuvoje, taip ir Raseinių rajono savivaldybėje socialinių bei priklausomybės ligų gydymo sistemos tarpusavio sąveika išlieka iššūkiu bei būsimų veiklų baru.

6. Pagalbos organizavimas turi būti suvokiamas kaip kompleksinis, vientisas procesas, kuriame, svarbu, kad būtų įtraukta kuo daugiau reikalingų institucijų, galinčių asmeniui padėti vienoje ar kitoje srityje.

7. Raseinių rajono savivaldybėje sveikatos, švietimo, teisėsaugos, socialines paslaugas teikiančios institucijos turi ne vienodą bendradarbiavimo patirtį. Dažnu atveju trūksta žinių apie rajone esančių įstaigų, įmonių, organizacijų vykdomas funkcijas, teikiamas paslaugas priklausomybės ligų prevencijos, gydymo, kontrolės ir kt. srityse.

8. Organizuojant priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenų gydymą ir/ar pagalbą reikia atsižvelgti į jo motyvaciją, medicininės ir/ar socialinės pagalbos prieinamumą, teisinių problemų sprendimo galimybes, socialinės aplinkos įtaką ir kt.

9. Labai svarbu savivaldybėje sukurti bei įdiegti efektyvią ir nuolatinę tarpsektorinę psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims pagalbos teikimo sistemą, kad būtų užtikrintos kokybiškos, savalaikės ir tęstinės pagalbos paslaugos.

10. *Raseinių rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas):*

10.1. *Vizija* – mažėjantis Raseinių rajono gyventojų sergamumas priklausomybės ligomis dėl efektyvaus ir nuolatinio bendradarbiavimo, užtikrinant ankstyvą problemos identifikavimą ir laiku suteiktą reikiamą pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims.

10.2. *Tikslas* – sukurti efektyvaus ir nuolatinio tarpsektorinio bendradarbiavimo sistemą, užtikrinančią kokybiškų sveikatos priežiūros, socialinių, švietimo ir kt. paslaugų teikimą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims.

10.3. *Uždaviniai:*

10.3.1. Sukurti bei įdiegti efektyvią ir nuolatinę tarpsektorinę psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims pagalbos teikimo sistemą.

10.3.2. Sukurti sistemą, kuri užtikrintų kokybiškas asmens sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas priklausomybės ligomis sergantiems asmenims bei didintų paslaugų prieinamumą.

10.3.3. Užtikrinti nuolatinį ir ilgalaikį Raseinių rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos kokybės vertinimą ir sistemos tobulinimą.

11. *Tvarkos aprašas taikomas šioms institucijoms:* Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje esančioms institucijoms, įstaigoms, organizacijoms, kurios priima sprendimus ir teikia pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims bei jų artimiesiems. Integruotų paslaugų teikime dalyvaujančių įstaigų, įmonių, organizacijų sąrašas, jų kontaktiniai duomenys bei teikiamos paslaugos pateikti Tvarkos aprašo 1 priede (žr. 1 priedas).

12. Raseinių rajono savivaldybės vidinės stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės dirbant su psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančiais ar priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Raseinių rajono savivaldybės SSGG analizė

STIPRYBĖS	GALIMYBĖS
VšĮ Raseinių psichikos sveikatos centre dirba vaikų ir paauglių psichiatras.	Savipagalbos grupių organizavimas.
Išplėtotas socialinių paslaugų teikimas rajone.	Visuomenės požiūrio keitimas į priklausomybės ligomis sergančius asmenis.
Raseinių rajono savivaldybėje teikiamos priklausomybių konsultavimo paslaugos.	Informacijos, kur ieškoti pagalbos nuolatinis skleidimas bei atnaujinimas.
Raseinių rajone vykdoma Ankstyvosios intervencijos programa.	Didesnis šeimos gydytojo institucijos vaidmuo priklausomybės ligų gydymo procese.
SILPNYBĖS	GRĖSMĖS
Tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoka.	Nepalanki situacija šeimose (tėvų psichologinis, socialinis neišprusimas ir pan.) kai asmuo po gydymo grįžta į tą pačią (dažnai jam nepalankią) aplinką.
Nepakankamas stacionarinio gydymo paslaugų prieinamumas Raseinių rajono gyventojams (eilės stacionariniam gydymui Respublikiniame priklausomybės ligų centre).	Nedarbo problema kaimiškiosiose vietovėse.
Nepakankamai išplėtotos reintegracijos bei atkryčių prevencijos paslaugos rajone.	
Paslaugų teikimo sistema rajone yra fragmentuota, nėra užtikrinamas nepertraukiamas paslaugų teikimas ir jo koordinavimas.	

13. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja Raseinių rajono savivaldybės administracija.

14. Tvarkos aprašas gali būti keičiamas, papildomas ir/ar panaikinamas Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu.

15. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis šiais teisės aktais:

15.1. Ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1359 „Dėl ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

15.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. V-861 „Dėl pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

15.3. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu (2006 m. sausio 19 d. Nr. X-493);

15.4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 129/518 „Dėl asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyviųjų medžiagų ligomis, integracijos į visuomenę, koncepcijos patvirtinimo“;

15.5. Priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

15.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. 730 „Dėl vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

15.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. V-788 „Dėl psichosocialinės reabilitacijos paslaugų psichikos sutrikimų turintiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

15.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. įsakymu Nr. 204 „Dėl priklausomybės ligų gydymo ir reabilitacijos standartų patvirtinimo“;

15.9. Kitais teisės aktais, reglamentuojančiais pagalbos teikimą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims.

16. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimai, susiję su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija bei kontrole, yra šie:

16.1. Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimas TS-262 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės narkotikų kontrolės komisijos sudarymo ir nuostatų patvirtinimo“;

16.2. Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2020 m. rugpjūčio 18 d. sprendimas TS-230 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo mažinimo ir prevencijos 2020-2022 metų programos patvirtinimo“;

16.3. Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. spalio 25 d. sprendimas Nr. TS-330 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

1. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

17. Tvarkos apraše naudojamos sąvokos:

17.1. **Vaikas** – žmogus, neturintis 18 metų, išskyrus tuos atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymai numato kitaip (Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, 2017 m. rugsėjo 28 d. Nr. XIII-643).

17.2. **Kompleksiškai teikiamos paslaugos** – vienu metu ar etapiškai teikiamos kelių specialistų, dirbančių bendroje grupėje ar komandoje, paslaugos, numatytos paslaugų plane. Kompleksinės paslaugos – paslaugos, apimančios daugiau nei vieną sritį – socialinę, sveikatos ir švietimo / ugdymo sritis.

17.3. **Pagalbos planas** – asmenims būtinų priemonių (skirtų įgalinti asmenis pasirūpinti užimtumu, sveikata, profesijos ir/ar kompetencijų įgijimu, pozityvaus elgesio stiprinimu ir kt.) ir socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo bei kitų paslaugų ir socialinės paramos visuma.

17.4. **Ankstyvoji intervencija** – psichologinės, socialinės, pedagoginės pagalbos priemonės, taikomos, kai nustatoma, kad jaunuoliai vartoja psichoaktyvias medžiagas, ir skirtos skatinti nevartoti šių medžiagų.

17.5. **Atvejo vadyba** – paslaugų efektyvaus ir produktyvaus planavimo ir koordinavimo metodas, skirtas užtikrinti, kad paslaugų gavėjui būtų suteikiamos reikiamos paslaugos.

17.6. **Atvejo vadybininkas** – įstaigoje (VšĮ Raseinių PSC, Raseinių socialinių paslaugų centre, Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure ir kt.), į kurią kreipėsi priklausomybių turintis žmogus, paskirtas specialistas, kuris, įvertinęs asmens ir/ar jo šeimos narių poreikius, numato ir vertina paslaugų, tenkinančių kompleksinius bei specifinius paciento interesus, poreikį, šias paslaugas organizuoja ir koordinuoja jų teikimą sudaro pagalbos planą.

17.7. **Algoritmas** – tai taisyklių rinkinys arba veiksmų sekos aprašas, skirtas uždaviniui išspręsti ar apibrėžtam tikslui pasiekti. Algoritmo tikslas – padėti identifikuoti pagalbos poreikį ir organizuoti jo eigą.

17.8. **Pagalbos teikėjas** – sveikatos priežiūros specialistas, socialines paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojas, teisėsaugos institucijų atstovas, vaiko teisių apsaugos specialistas, švietimo įstaigų darbuotojas, NVO atstovas, seniūnijos darbuotojas ir kt.

17.9. **Alternatyvus pagalbos teikėjas** – nevyriausybinių organizacijų, kitos vyriausybės institucijos.

17.10. **Proaktyvi pagalba** – pagalba nelaukiant kol pats žmogus kreipsis, bet jam pačiam tą pagalbą pasiūlant.

17.11. **„Iš rankų į rankas“ pagalba** – asmuo lydimas nuo vienos įstaigos į kitą įstaigą. Asmuo perduodamas tik tada, kai jį pasiima kitos įstaigos darbuotojas.

17.12. **Vaiko atstovai pagal įstatymą** – vaiko tėvai, vaiką įvaikinus, – įtėviai, nustačius globą ar rūpybą, – globėjai ar rūpintojai, įstatymų nustatytais atvejais – valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija (Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, 1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234).

17.13. **Paciento artimieji** – sutuoktinis, sugyventinis (partneris), tėvai (įtėviai), pilnamečiai broliai (įbroliai) ir seserys (įseserės), pilnamečiai vaikai (įvaikiai), pilnamečiai vaikaičiai, seneliai, kartu gyvenantys vaikų (įvaikių) sutuoktiniai ir vaikų (įvaikių) sugyventiniai.

17.14. **Asmuo, sergantis priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis** – asmuo, kuriam nustatytas priklausomybės nuo alkoholio, narkotinių bei psichotropinių medžiagų sindromas (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. spalio 4 d. įsakymas Nr. 129/518 „Dėl asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, integracijos į visuomenę koncepcijos patvirtinimo“).

17.15. **Priklausomybės ligų konsultantas** – ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, išklauses priklausomybės konsultantams skirtus mokymus pagal neformalaus mokymo programą, suderintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, arba kitus lygiaverčius mokymus, kurių lygiavertiškumas patikrintas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, ir turintis tai patvirtinantį dokumentą (Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymas Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“).

17.16. **Integracija į visuomenę** – asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, gydymo ir reabilitacijos procesas, kurio metu teikiamos minėtų asmenų poreikius atitinkančios medicininės, psichologinės ir socialinės paslaugos, siekiant padėti priklausomam asmeniui atsisakyti alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo bei padėti atstatyti gebėjimus, ryšius su šeima ir bendruomene bei įsijungti į darbo rinką.

18. Tvarkos apraše naudojami sutrumpinimai:

18.1. VŠĮ Raseinių PSC – VŠĮ Raseinių rajono psichikos sveikatos centras.

18.2. VGK – vaiko gerovės komisija.

18.3. AI – ankstyvoji intervencija.

- 18.4. GMP – greitoji medicinos pagalba.
- 18.5. PAASPI – pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos.
- 18.6. ASPI – asmens sveikatos priežiūros įstaigos.
- 18.7. RPLC – Respublikinis priklausomybės ligų centras.
- 18.8. SADM – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.
- 18.9. VšĮ Raseinių PSC – VšĮ Raseinių pirminės sveikatos priežiūros centras.
- 18.10. VšĮ Ariogalos PSC – VšĮ Ariogalos pirminės sveikatos priežiūros centras.

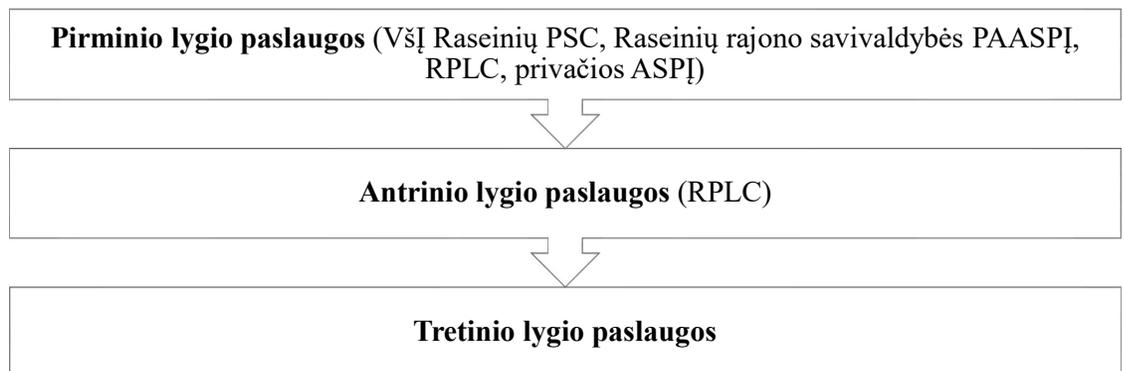
2. SKYRIUS

SITUACIJOS ANALIZĖ

19. Priklausomybės gydymas yra ypatingai jautri problema, nes pirmiausia tai nenoras pripažinti, kad sergama priklausomybe ir jog yra reikalingas gydymas. Gydomo vengiama, nes nenorima atskleisti informacijos darbdaviams, draugams, šeimoms, dėl visuomenėje paplitusios neigiamos stigmos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu. Taigi identifikuojami ne visi pacientai, kuriems reikalinga specialistų konsultacija.

20. Planuojant asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, gydymo ir reabilitacijos priemones būtina atsižvelgti į tai, kad visi priklausomi žmonės turi skirtingų poreikių ir gyvena labai įvairiomis sąlygomis. Dėl šios priežasties organizuojamos paslaugos turi būti priimtinos kiekvienam asmeniui. Priklausomi asmenys dažniausiai turi psichikos sutrikimų, darbo, sveikatos ir socialinių problemų, kurios apsunkina jų priklausomybės gydymą, o tai gali dar labiau komplikuoti pagalbos suteikimo procesą. Individualizuotas gydymas ir paslaugos turi būti taikomos tęstinai bei modifikuojamos atsižvelgiant į besikeičiančius asmens poreikius.

21. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo schema pavaizduota 1 paveikslėlyje (žr. 1 pav.).

1 pav. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo schema

22. ***Pirminė ambulatorinė psichikos sveikatos priežiūra*** – tai kvalifikuotų pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų kompleksas, teikiamas psichikos sveikatos centruose arba įstaigose, atitinkančiose psichikos sveikatos centrų reikalavimus. Raseinių rajono savivaldybėje pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Raseinių PSC. Aptarnaujamiems gyventojams teikiamos suaugusiųjų, vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūra bei priklausomybės ligų gydymo paslaugos. VšĮ Raseinių PSC paslaugas pagal kompetenciją teikia gydytojai psichiatrai, slaugytojai, socialiniai darbuotojai ir psichologai. Specialistai teikia ambulatorinę pagalbą vaikams ir suaugusiems asmenims, kurie turi lengvų ar sunkesnių psichikos sveikatos problemų ar sutrikimų. Jei prireikia stacionaro pagalbos, pacientai siunčiami į stacionarius psichiatrijos ligoninių arba bendrųjų ligoninių psichiatrijos skyrius, priklausomybės ligų centro stacionarius skyrius.

23. Raseinių rajono gyventojai pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas taip pat gali gauti RPLC (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje) bei privačiose, asmens sveikatos priežiūros licenciją turinčiose, gydymo įstaigose (pagalba dažniausiai yra mokama).

24. Ambulatorinės paslaugos, priklausomybės sutrikimų turintiems pacientams, Raseinių rajone teikiamos pirminiame lygyje. Tik esant poreikiui specializuotai antrinio lygio konsultacijai, pirminio lygio specialistai (šėimos gydytojas, gydytojas psichiatras) išrašo siuntimą, nukreipia reikalingai pagalbai.

25. *Antrinio lygio ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos:*

25.1. Raseinių rajono gyventojams antrinio lygio ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros specializuotas paslaugas teikia RPLC (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio filialuose). Paslaugos yra apmokamos iš PSDF arba iš valstybės biudžeto neturintiems privalomojo sveikatos draudimo asmenims (Respublikinio priklausomybės ligų centro filialuose).

25.2. Raseinių rajono savivaldybės gyventojams antrinio lygio stacionarines paslaugas teikia RPLC filialai. Teikiamos šios paslaugos: alkoholinės ir narkotinės abstinencijos gydymas, psichosocialinio gydymo (Minesotos programa), medicininė psichosocialinė reabilitacija, vaikų ir jaunimo reabilitacija. Siuntimą gauti specializuotas priklausomybės ligų konsultacijas ar gydymo paslaugas turi teisę išduoti šėimos gydytojas arba pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugas teikiantis gydytojas psichiatras.

25.3. VšĮ Raseinių ligoninėje teikiama skubi pagalba apsinuodijusiems psichoaktyviosiomis medžiagomis asmenims ar išsivysčius ūmioms abstinencijos būklėms.

26. Raseinių rajono savivaldybėje yra daug įstaigų, įmonių, organizacijų, priimančių sprendimus ir teikiančių pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir/ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims bei jų artimiesiems.

27. **VšĮ Raseinių PSC** teikiamos paslaugos psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir priklausomybės sutrikimų turintiems asmenims. Minėtas paslaugas teikia *gydytojai psichiatrai, gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, psichikos sveikatos slaugytojai bei socialiniai darbuotojai*. Teikiamos paslaugos yra kompleksinės: paciento būklės vertinimas, konsultavimas, psichologinė pagalba, psichosocialinė pagalba, ankstyvasis alkoholio vartojimo rizikos vertinimas ir žalingas alkoholio vartojimo nustatymas, naudojant AUDIT-C ir AUDIT testus. VšĮ Raseinių PSC, teikdamas paslaugas psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims, aktyviai bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis: Raseinių socialinių paslaugų centru, Valstybinės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie SAMD Kauno apskrities vaiko teisių apsaugos skyriumi Raseinių rajone, Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių rajono skyriumi Raseinių rajone, Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru, ASPĮ, teisėsaugos institucijomis ir kt. VšĮ Raseinių PSC su Valstybiniu psichikos sveikatos centru prie SAM yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartį dėl duomenų teikimo į ASIS (asmens, kurie kreipėsi į asmens sveikatos priežiūros įstaigas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, vartojant narkotines ir psichotropines medžiagas, stebėsenos informacinė sistema). VšĮ Raseinių PSC veikia priklausomybės nuo opioidų pakaitinio gydymo kabinetas. 2020 m. minėtų paslaugų nebuvo suteikta, nes nebuvo poreikio.

28. **Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos** (VšĮ Raseinių pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Ariogalos pirminės sveikatos priežiūros centras, IĮ G. Radavičiaus klinika, UAB Raseinių šeimos gydytojų centras, UAB MediCa klinika). PASPI konsultuoja pacientus priklausomybių prevencijos klausimais, teikia rekomendacijas. Šeimos gydytojai atlieka labai svarbų vaidmenį problemos identifikavimo bei asmens nukreipimo pas specialistus procese. Vadovaujantis Ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1359 „Dėl ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, šeimos gydytojai ir/ar bendrosios praktikos, bendruomenės, išplėstinės praktikos slaugytojai atlieka ankstyvąjį alkoholio vartojimo rizikos įvertinimą. Tai su alkoholio vartojimu susijusių aplinkybių įvertinimas naudojant alkoholio vartojimo sutrikimų nustatymo testus – AUDIT-C arba AUDIT.

29. **VšĮ Raseinių ligoninės** skubios pagalbos skyriuje teikiama skubi pagalba apsinuodijus psichoaktyviosiomis medžiagomis ar išsivysčius ūmioms abstinencijos būklėms. Taip pat teikiama mokama detoksikacijos paslauga.

30. *VšĮ Raseinių rajono greitosios medicinos pagalbos stotis* – teikia skubiąją būtinąją medicinos pagalbą Raseinių rajone visą parą darbo, švenčių ir poilsio dienomis, esant nelaimingiems atsitikimams, gyvybei gresiančioms būklėms, ūmiai susirgus ir užtikrina tolesnį pacientų transportavimą į atitinkamas įstaigas.

31. *Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras*. Vadovaujantis Priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuo 2019 m. gegužės 23 d. Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras organizuoja priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims teikimą. Įstaiga yra sudariusi paslaugų teikimo sutartį su Priklausomybių ligų specialistų asociacija. Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras organizuoja ir vykdo Ankstyvosios intervencijos programą, kuri skirta eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyviausias medžiagas (išskyrus tabaką) jaunuoliams nuo 14-21 m. Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure programą vykdo NTAKD organizuojuose Ankstyvosios intervencijos programos įgyvendinimo mokymuose dalyvavę specialistai. Tam, kad užtikrinti programos nenutrūkstumą, minėtus mokymus yra baigę ir programą vykdyti gali papildomai dar du įstaigos specialistai.

32. *Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Raseinių skyrius* (toliau – Užimtumo tarnyba), dėl žalingai psichoaktyvias medžiagas vartojančių, priklausomybės ligomis sergančių ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų greitesnio integravimo į darbo rinką 2019-2020 m. pasirašė bendradarbiavimo susitarimus su Kauno arkivyskupijos Caritas ir Raseinių krizių centru. Raseinių rajono savivaldybė, bendradarbiaudama su Užimtumo tarnyba, 2020 m. pradėjo įgyvendinti Raseinių rajono savivaldybės Užimtumo didinimo programoje 2020 metams numatytą Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį (toliau – Modelis), kurio metu gali būti susitarta su paslaugų teikėjais dėl psichologinės pagalbos teikimo priklausomybių turintiems nedirbantiems asmenims. Užimtumo tarnybos įdarbinimo konsultantai problemų turinčius (dėl priklausomybės) asmenis identifikuoja subjektyviai, remiantis kliento darbine patirtimi, išoriškai matomu gyvenimo būdu ir asmens motyvacija dirbti. Užimtumo tarnyboje galimai priklausomybių turintys asmenys nukreipiami atvejo vadybininkui. Atvejo vadybininkas teikia darbo rinkos paslaugas darbo ieškantiems asmenims „atvejo vadybos“ principu, bendradarbiauja su socialiniais partneriais dėl pagalbos darbo ieškantiems asmenims ir teikia lydimąją pagalbą, stebi darbo ieškančio asmens susidomėjimą veikla, savijautą,

naujų socialinės bei darbinės veiklos įgūdžių atsiradimą ir jau turimų išsaugojimą bei numato jų panaudojimo galimybes.

33. **Raseinių krizių centras** yra sudaręs bendradarbiavimo sutartį su Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru organizuojant ir vykdant bendrus projektus, organizuojant bendras veiklas, teikiant socialines paslaugas, šviečiant visuomenę sveikos gyvensenos, ligų profilaktikos, smurto, krizių įveikimo srityje.

33.1. Raseinių krizių centras teikia šias paslaugas:

33.1.1 Psichologo konsultacijas (individualias, poros/šeimos).

33.1.2. Socialinio darbuotojo konsultacijas.

33.1.3. Teisininko (juristo) konsultacijas.

33.1.4. Specializuotos kompleksinės pagalbos centro paslaugas.

34. **Raseinių pagalbos šeimai namai** – stacionari globos įstaiga vaikams, teikianti trumpalaikę ir ilgalaikę socialinę globą. Apgyvendinant vaiką globos namuose yra įvertinami jo poreikiai ir numatomas vaikui reikalingų paslaugų teikimas. Teikiamų socialinių paslaugų kokybė priklauso nuo kryptingo komandinio darbo, bendradarbiavimo, personalo žinių tobulinimo, dėmesio ne tik rezultatams, bet ir paslaugų teikimo procesui. Socialinių paslaugų kokybės gerinimas įstaigoje suprantamas kaip nesibaigiantis procesas, atsižvelgiama į nuolat kintančius vaiko poreikius, naujas galimybes juos tenkinti, naujas pagalbos formas. Įstaigoje organizuojamos prevencinės veiklos, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, teikiamos psichologo konsultacijos ir kt.

35. **Raseinių rajono savivaldybės ugdymo įstaigos** – vykdo švietėjišką, prevencinę veiklą. Ugdymo įstaigų specialistai teikia konsultacijas vaikams bei jų tėveliams, sprendžia iškilusias problemas. Įstaigose dirbantys socialiniai pedagogai vertina ir padeda spręsti problemas, susijusias su įvairiais vaikams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaiko reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo), dirba su vaikais, žalingai vartojančiais psichoaktyvias medžiagas, patiriančiais fizinį ir psichologinį smurtą, vykdo saviraiškos, mokymosi motyvacijos priemones, padeda tėvams/ globėjams ugdyti savo vaiką, suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą. Socialiniai pedagogai suteikia informaciją tėvams/ globėjams apie galimybę gauti socialinę – pedagoginę pagalbą, bendradarbiauja su klasių vadovais ar kitais pedagogais, specialistais. Ugdymo įstaigų psichologai teikia psichologinę pagalbą įvairių psichologinių problemų bei specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, rengia ir įgyvendina psichologinių problemų prevencijos programas, konsultuoja mokinius, jų tėvus/ globėjus, teikia metodinę pagalbą. Raseinių rajono ugdymo įstaigose dirba visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys visuomenės sveikatos priežiūrą jose. Šie specialistai yra labai svarbūs sprendžiant psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių nepilnamečių asmenų problemas, pagalbos

teikimo koordinavimą bei nukreipimą pagalbai gauti. Ugdymo įstaigos bendradarbiauja su Raseinių rajone esančiomis įstaigomis, organizacijomis, vykdančiomis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją bei kontrolę.

36. **Raseinių rajono savivaldybės vaiko gerovės komisija.** Šios komisijos paskirtis – užtikrinti savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų gerovę, bendradarbiaujant su mokyklų vaiko gerovės komisijomis ir kitomis vaiko gerovės srityje dirbančiomis institucijomis. Vaiko gerovės komisija priima sprendimus dėl vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo, pakeitimo, pratęsimo ar panaikinimo; vaiko vidutinės priežiūros priemonės skyrimo, pakeitimo, pratęsimo ar panaikinimo; koordinuotai teikiamų paslaugų skyrimo vaikams nuo gimimo iki 18 metų ir asmenims, turintiems didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų ir jų įstatyminiams atstovams.

37. **Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyboje** psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims pagalbą teikia psichologai, socialinis pedagogas, Atviro jaunimo centro metodininkai. Įstaigoje teikiamos šios paslaugos:

37.1. Psichologinis konsultavimas (skirta asmenims iki 18 m. amžiaus ir jų šeimos nariams).

37.2. Emocinė, psichologinė parama (atlieka Atviro jaunimo centro metodininkai, skirta 14-29 m. asmenims ir jų šeimos nariams).

37.3. Ankstyvosios intervencijos programa (programos užsiėmimus veda Švietimo pagalbos tarnybos ir/ar Visuomenės sveikatos biuro specialistai).

37.4. 40 val. tėvystės įgūdžių mokymai pagal tarptautinę programą „Mokykla tėvams ir auklėtojams“ (atlieka sertifikuotas programos instruktorius psichologas-psichoterapeutas, programa skirta tėvams, mokytojams).

37.5. 18 ak. val. tėvystės įgūdžių mokymai (skirti tėvams, atlieka psichologai kuruojamose įstaigose).

37.6. 20 val. bendravimo su vaikais tobulinimo kursai (skirta tėvams).

37.7. švietimas (paskaitos, seminarai) (skirti mokiniams, tėvams, mokytojams).

38. **Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Raseinių rajono policijos komisariatas** (toliau – Raseinių rajono policijos komisariatas) vadovaudamasis teisės aktais ir vykdydamas nusikalstamų veikų ir (ar) administracinių nusižengimų individualiąją prevenciją, kiekvienais metais aptarnaujamoje teritorijoje sudaro rizikos asmenų sąrašus. 2020 m. policijos komisariate sudarytas 75 rizikos asmenų (linkusių nusikalsti) sąrašas. Iš šio sąrašo yra nustatyta dalis asmenų, kurie vartoja psichoaktyvias medžiagas, turi priklausomybių problemų. Atsižvelgiant į rajone susiklosčiusią kriminogeninę situaciją, šį sąrašą, asmenys reguliariai yra kontroliuojami, su jais yra vedami prevenciniai pokalbiai. Apie šiuos pokalbius pildomos atskiros paruoštos *Pažymos*.

Prevenčiais pokalbiais siekiama išsiaiškinti asmens priešingo visuomenės interesams elgesio priežastis ir mėginama jas sumažinti ar panaikinti. Raseinių rajono policijos komisariato Veiklos skyriaus policijos pareigūnai (tyrėjai) per metus su kiekvienu asmeniu bent po 5 kartus profilaktiškai susitinka, juos pasikviečia į policijos komisariatą, o preventinių pokalbių metu supažindina su taikoma administracine bei baudžiamąja atsakomybe. Taip pat policijos pareigūnai, įvertinę situaciją, gali šiuos asmenis *oficialiai įspėti*, kai turimų duomenų visuma neužtraukia baudžiamosios arba administracinės atsakomybės, tačiau yra pagrindo manyti, kad asmuo gali tęsti neleistinus, priešingus visuomenės ar jos narių interesams veiksmus. Tokiais policijos veiksmais linkę prasižengti asmenys rajone yra gana dažnai drausminami bei įtraukiami į saugesnės aplinkos kūrimą gyvenamojoje aplinkoje. Policijos veikla yra orientuota į tokių asmenų drausminimą, baudimą bei kontrolę.

39. *Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno apskrities Vaiko teisių apsaugos skyrius.* Įstaigoje sudarytos mobilios komandos, kuriose dirba socialinis darbuotojas, psichologas ir specialistas, dirbantis su priklausomybių turinčiais žmonėmis. Mobilioji komanda per 30 kalendorinių dienų po vaiko paėmimo organizuoja ir teikia intensyvią pagalbą šeimai, siekiant koreguoti šeimos narių elgesį ir sukurti saugią gyvenamąją aplinką vaikui, taip pat teikia rekomendacijas dėl tolesnio darbo su šeima atvejo vadybininkui (Raseinių socialinių paslaugų centro darbuotojui). Atvejo vadybininkas vertina vaiko ir jo tėvų pagalbos poreikį, telkia pagalbą šeimai teikiančius specialistus ir kt. Tikslas – padėti šeimai gebėti tinkamai rūpintis vaiku, kad jam būtų saugu grįžti į šeimą.

40. *Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius* (toliau – Probacijos skyrius) sprendžiant nuteistųjų, esančių Probacijos skyriaus priežiūroje, problemas, susijusias su žalingu psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu ar priklausomybėmis, glaudžiai bendradarbiauja su Raseinių krizių centru, Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro priklausomybės ligų konsultantu, VšĮ Raseinių PSC, anoniminių alkoholikų grupėmis “Raktas”, “Rasa”, “Šviesa”. Kai kurie Probacijos skyriaus pareigūnai yra apmokyti vesti individualią kognityvinę – biheavioristinę korekcinę programą “Tik Tui ir Aš”, kurioje vienas iš modulių yra “Psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencija”, tačiau ši programa yra vedama tik priežiūroje esantiems asmenims. Probacijos skyriaus pagrindiniai veiklos tikslai yra:

40.1. vykdyti probaciją, viešųjų darbų ir laisvės apribojimo bausmes, baudžiamąjį poveikio (išskyrus turto konfiskavimą, išplėstinį turto konfiskavimą ir įmoką į nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą) ir auklėjamojo poveikio (išskyrus įspėjimą ir atidavimą į specialią auklėjimo įstaigą) priemones.

40.2. tirti asmens socialinę aplinką, kriminogeninius veiksnius, taip pat kitas aplinkybes, galinčias padėti teismui individualizuoti probacijos sąlygas.

41. *Raudonojo kryžiaus draugijos Raseinių skyriaus nakvynės namuose* yra teikiama laikino apgyvendinimo paslauga iki trijų parų bei gyvenimas Nakvynės namuose iki metų ir ilgiau gyvenamosios vietos neturintiems, grįžusiems iš įkalinimo vietų bei krizės paliestiems. Teikiamos konsultavimo ir tarpininkavimo paslaugos, nukreipiant žmones į priklausomybės ligų centrus. Nakvynės namuose organizuojamos psichologo paskaitos priklausomybių turintiems asmenims.

42. *Raseinių socialinių paslaugų centras* teikia socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslaugas šeimoms patiriančioms riziką, kuriose auga nepilnamečiai vaikai. Tam, kad būtų užtikrintos savalaikės ir nepertraukiamos paslaugos psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims, reikalingas nuolatinei dirbantis specialistas, kuris teiktų psichologinę pagalbą žmonėms, turintiems priklausomybę.

43. *Raseinių rajono savivaldybės administracijos seniūnijų darbuotojai (seniūnai)* teikia informavimo, konsultavimo paslaugas. Padeda spręsti jų seniūnijose gyvenančių žmonių problemas, bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, organizacijomis.

44. *Raseinių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos* skyrius administruoja, organizuoja, koordinuoja ir vykdo socialinių paslaugų teikimą savivaldybėje. Vykdo socialinių paslaugų teikimo priežiūrą, apskaičiuoja, skiria (priima sprendimus), organizuoja mokėjimą bei teikimą įvairių socialinių išmokų (pašalpų, tikslinių kompensacijų, šildymo, išlaidų karštam ir geriamam vandeniui kompensacijų, vienkartinių, tikslinių, periodinių, sąlyginių bei kitų socialinių išmokų) Lietuvos Respublikos įstatymų, savivaldybės tarybos bei kituose norminiuose aktuose nustatytas išmokas.

45. *Savipagalbos grupės (AA klubai ir k.t.)* veikiančios Raseinių rajone yra šios: AA grupė „Rasa“, AA grupė „Šviesa“, AA Šiluvos grupė. Organizuojami priklausomybės ligomis sergančių asmenų susirinkimai, kurie skirti dalintis patirtimi, didinti motyvaciją bei prisideda prie atkryčio prevencijos.

46. Raseinių rajono savivaldybėje veikiančios tikslinės tarybos, komisijos, darbo grupės, susijusios su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, gydymu, rehabilitacija, teikiamomis integruotomis paslaugomis: Raseinių rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba, Raseinių rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Raseinių rajono savivaldybės nevyriausybinų organizacijų taryba, Raseinių rajono savivaldybės bendruomenių organizacijų taryba, Raseinių rajono savivaldybės narkotikų kontrolės komisija, Raseinių rajono savivaldybės vaiko gerovės komisija ir kt.

3. SKYRIUS

PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ INTEGRUOTOS PAGALBOS TEIKIMO ETAPAI IR PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKA RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE

47. *Pagrindiniai pagalbos teikimo etapai (žr. 3 pav.):*

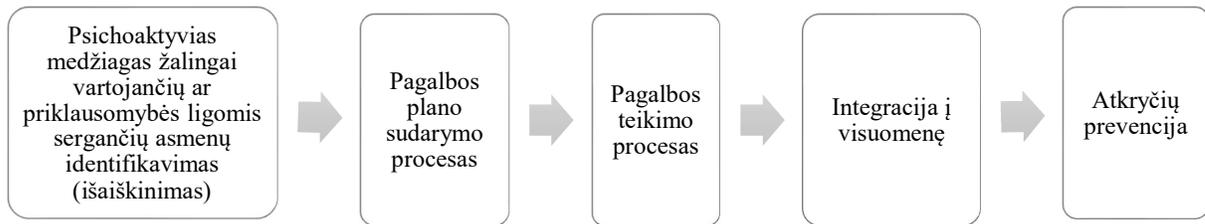
47.1. *Problemos identifikavimas* – paprastai šis procesas vyksta tuomet, kai pats žmogus kreipiasi pagalbos arba artimieji/aplinkiniai pastebi, jog dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo kyla problemų ir skatina gydytis. Problema taip pat gali identifikuoti šeimos gydytojai, Raseinių socialinių paslaugų centro, seniūnijų darbuotojai, policijos pareigūnai, gydytojas psichiatras, nevyriausybinių organizacijų atstovai ir kiti asmenys.

47.2. *Pagalbos plano sudarymas* – su įstaigos, į kurią kreipiasi asmuo, paskirtu atvejo vadybininku ar socialiniu darbuotoju sudaromas pagalbos planas, kuriame numatomi pagalbos tikslai ir uždaviniai, realus veiklos grafikas, reikiami ištekliai ir priemonės, galimi trukdžiai, asmens įsipareigojimai. Esant poreikiui, specialistas ir asmuo planą svarsto iš naujo, koreguoja, atsižvelgdami į besikeičiančias sąlygas.

47.3. *Pagalbos teikimo procesas* - atsakingas atvejo vadybininkas koordinuoja pagalbos plano įgyvendinimą, proaktyviai bendraudamas su asmeniu bei paslaugų teikėjais.

47.4. *Integracija į visuomenę* – šiame etape labai svarbu užtikrinti priklausomybę turinčio asmens socialines garantijas. Darbo neturintį asmenį socialinis darbuotojas ar kitas specialistas palydi į Užimtumo tarnybą, padeda užtikrinti žmogaus užimtumą, apgyvendinimą. Suteikiama informacija apie Raseinių rajono savivaldybėje veikiančias nevyriausybines organizacijas. Už šio etapo įgyvendinimą atsakingos institucijos pagal kompetenciją ir atliekamas funkcijas.

47.5. *Atkryčių prevencija* – jos metu priklausomas žmogus stebimas iš šalies, o pagalba teikiama atkryčio atveju. Padėti suaugusiam asmeniui keisti elgesį gali savipagalbos AA grupės. Taip pat atkryčių prevencijos paslaugas Raseinių rajono savivaldybėje gali teikti VŠĮ Raseinių PSC (psichologo konsultacijos ir kt.), priklausomybės ligų konsultantas (Visuomenės sveikatos biuras). Šiame etape labai svarbi šeimos pagalba. Šeima gali sumažinti sergančio asmens patiriamą stresą, lengviau pastebėti atkryčio požymius. Labai svarbus artimųjų palaikymas, domėjimasis priklausomybės liga, jos įveikimo būdais. Socialinis darbuotojas, priklausomybių konsultantas ar kitas specialistas, dirbantis su šeima, turi bendrauti ir su šeimos nariais, suteikti jiems informaciją apie teikiamas paslaugas savivaldybėje.

3 pav. Pagrindinės Raseinių rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos tvarkos aprašo dalys

3.1. PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS ŽALINGAI VARTOJANČIŲ AR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANČIŲ ASMENŲ IDENTIFIKAVIMAS (ATPAŽINIMAS)

48. Identifikuoti pagalbos poreikį gali:

48.1. Raseinių rajono savivaldybės PAASPI (VšĮ Raseinių PSPC, VšĮ Ariogalos PSPC, VšĮ Raseinių PSC, UAB MediCa klinika, UAB Raseinių šeimos gydytojų centro, IĮ G. Radavičiaus klinikos) darbuotojai;

48.2. Priklausomybės ligų konsultantas;

48.3. Raseinių socialinių paslaugų centro darbuotojai;

48.4. Seniūnijų darbuotojai;

48.5. Raseinių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus darbuotojai;

48.6. Raseinių rajono ugdymo įstaigų darbuotojai;

48.7. Vaiko teisių apsaugos specialistai;

48.8. Šeima, draugai, artimi žmonės;

48.9. Priklausomybių turinčių asmenų savitarpio paramos grupės, nevyriausybinės organizacijos ir kt.

49. Yra keletas požymių, padedančių nustatyti (įtarti), kad asmuo yra priklausomas nuo psichoaktyviųjų medžiagų. Jei žmogus yra nutolęs nuo šeimos, daug laiko praleidžia savo kambaryje, vengia bendravimo su šeimos nariais, slaptai nuo šeimos bendrauja su kitais priklausomais arba elgesio problemų turinčiais bendraamžiais, dažnai pratrūksta pykčiu, gyvena uždarą gyvenimą, nesidalina išgyvenimais, yra nepajėgus keisti savo elgesio, nuolat yra prislėgtos nuotaikos, jaučia nerimą tai pagrindiniai signalai rodantys problemą. Svarbu prisiminti, kad asmens elgesio pokyčiai nebūtinai reiškia, jog asmuo vartoja psichoaktyvias medžiagas, tai gali būti susiję ir su psichologinėmis problemomis.

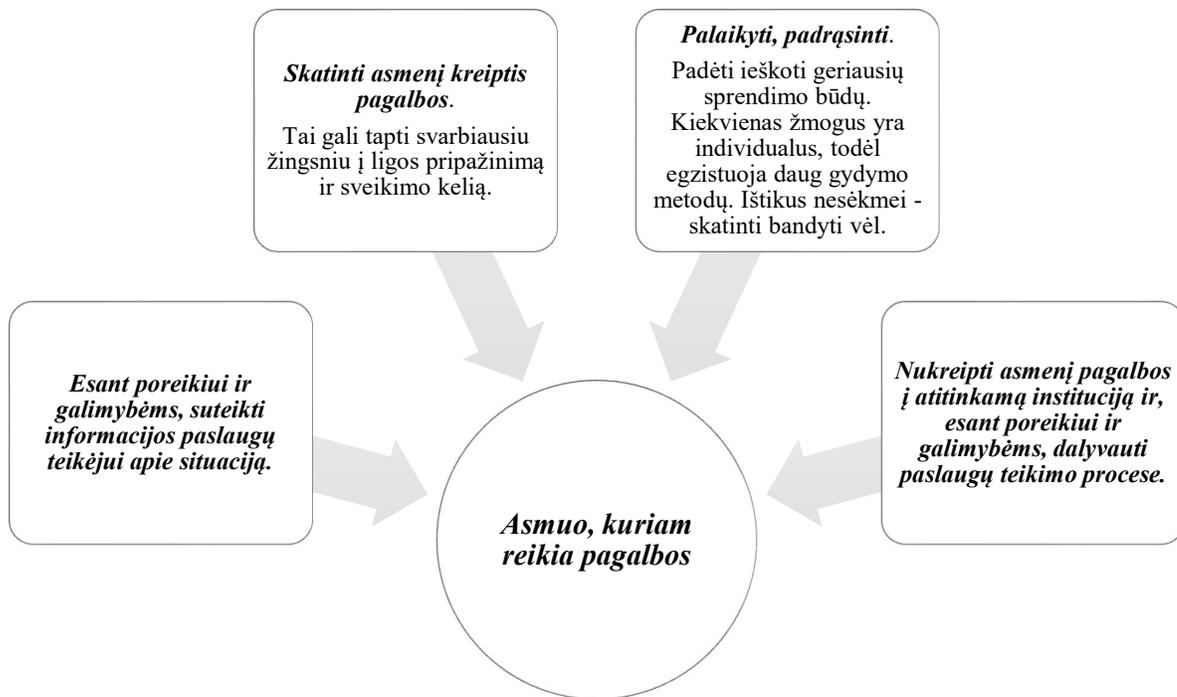
50. Šeimos nariai, kolegos ir kiti asmenys, neteikiantys sveikatos priežiūros ar socialinių paslaugų, pastebėję pakitusį elgesį ar požymius, rodančius, jog asmuo gali būti priklausomas nuo psichoaktyviųjų medžiagų, rekomenduoja asmeniui kreiptis į VšĮ Raseinių PSC arba šeimos gydytoją, pagal galimybę palydi jį pas specialistą. Asmeniui atsisakius, suteikiama informacija apie alternatyvių paslaugų galimybes.

51. Gydytojas, slaugytojas ar medicinos psichologas identifikuoti pagalbos poreikį gali apsilankymo asmens sveikatos priežiūros įstaigoje metu. Asmeniui pasiūloma atlikti ankstyvąjį alkoholio vartojimo rizikos įvertinimą ir, sutikęs, jis atliekamas. Vertinimas atliekamas vadovaujantis Ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-1359 „Dėl ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos įvertinimo ir pagalbos alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Jei atlikus ankstyvąjį alkoholio vartojimo rizikos įvertinimą įtariama priklausomybė, šeimos gydytojas siunčia asmenį pas gydytoją psichiatrą dėl priklausomybės nuo alkoholio diagnozės asmeniui nustatymo. Asmeniui atsisakius kreiptis į gydytoją psichiatrą, aptariamos alternatyvios pagalbos galimybės.

52. Socialiniai darbuotojai, seniūnijų seniūnai, specialistai, pastebėję pakitusį elgesį ar požymius, rodančius, jog asmuo gali būti priklausomas nuo psichoaktyviųjų medžiagų, rekomenduoja asmeniui kreiptis į VšĮ Raseinių PSC arba šeimos gydytoją, pagal galimybę palydi jį pas specialistą. Asmeniui atsisakius pagalbos, suteikiama informacija apie alternatyvių paslaugų galimybes žodžiu ir pateikiama rašytinė informacija (Tvarkos aprašo 1 priedas). Esant galimybei pagalba teikiama proaktyviai.

53. Raseinių socialinių paslaugų centras, pagal poreikį ir iš anksto suderinus, teikia pavežėjimo paslaugą asmenims, kurie neturi galimybės patys nuvykti pas specialistą.

54. Pagalbos teikėjo funkcijos šioje Tvarkos aprašo dalyje pavaizduotos 4 paveikslėlyje (žr. 4 pav.).

4 pav. Pagalbos teikėjo funkcijos šioje Tvarkos aprašo dalyje.

55. Informacija apie įstaigas, organizacijas ir kitas institucijas, teikiančias pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir/ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims Raseinių rajono savivaldybėje pateikiama Tvarkos aprašo 1 priede (žr. 1 priedas).

3.2. PAGALBOS PLANO SUDARYMO ETAPAS

56. Įstaigoje, į kurią kreipiasi priklausomybių turintis žmogus, paskiriamas atvejo vadybininkas, kuris sudaro pagalbos planą. Atvejo vadybininkas, siekia, kad šie asmenys aktyviai dalyvautų planavimo ir sprendimų priėmimo procese, kartu ieškotų ir aptartų pagalbos teikimo galimybes. Pagalbos planas sudaromas atsižvelgiant į asmens individualius poreikius bei atlikus išsamią kliento situacijos analizę. Sudarant pagalbos planą labai svarbu išsiaiškinti kokia pagalba (paslaugos) reikalingos asmeniui (sveikatos priežiūros, socialinės ir kt.). Paslaugų teikėjas, sudarydamas pagalbos planą, vadovaujasi subjekto veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

57. VšĮ Raseinių PSC, įvertinus paciento būklę, pagal poreikį yra paskiriamas atvejo vadybininkas. Dėl atvejo vadybos pacientui taikymo sprendžia gydytojas psichiatras arba gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras. VšĮ Raseinių PSC atvejo vadybininkas ir gydytojas psichiatras, dalyvaujant pacientui, aptaria individualų pagalbos teikimo pacientui planą, po kuriuo pacientas pasirašo. Individualus pagalbos teikimo pacientui planas sudaromas atsižvelgiant į paciento sveikatos būklę, nusiskundimus, motyvaciją ir paciento lūkesčius. Esant poreikiui į pagalbos teikimo procesą

įtraukiamos kitos institucijos. Atvejo vadyba taikoma vadovaujantis teisės aktais bei VŠĮ Raseinių PSC vadovo nustatyta Pagalbos priklausomybės sutrikimų turintiems pacientams tvarka.

58. Sudarant pagalbos planą labai svarbu išskirti prioritėtines problemas, numatyti konkrečius veiksmus ir skiriamą laiką, taip pat susitarti su asmeniu kokių konkrečių rezultatų bus siekiama. Atvejo vadybininkas pagalbos plane numato asmens įsipareigojimus ir jų vykdymo terminus. Pagalbos plano veiksmai ir priemonės turi būti suformuluoti aiškiai ir suprantamai, numatyti konkretūs pagalbos plano tikslai ir rezultatai, aiškiai apibrėžta visų asmenų, dalyvaujančių sudarant ir įgyvendinant pagalbos planą, atsakomybė, užduotys, įvardyti konkretūs vykdytojai, veiksmų ir priemonių įgyvendinimo terminai, pateikiamos atvejo vadybininko priimtos išvados ir sprendimai.

59. Alkoholį vartojančiam asmeniui kreipusis dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų gavimo, priklausomybės konsultantas pagal kompetenciją įvertina konkrečios alkoholį vartojančiam asmeniui teiktinos pagalbos poreikį. Įvertinęs konkrečios alkoholį vartojančiam asmeniui teiktinos pagalbos poreikį, priklausomybės konsultantas suderina su alkoholį vartojančiu asmeniu jo poreikius atitinkantį priklausomybės konsultavimo paslaugų teikimo planą, kuris gali būti tikslinamas arba jo įgyvendinimas nutraukiamas pasikeitus aplinkybėms (keičiasi alkoholį vartojančiam asmeniui teiktinų priklausomybės konsultavimo paslaugų poreikis, alkoholį vartojantis asmuo nesilanko pas priklausomybės konsultantą ir pan.). Jei alkoholį vartojančiam asmeniui reikia specializuotos psichologo, teisininko ar kito specialisto pagalbos, priklausomybės konsultantas alkoholį vartojančio asmens sutikimu tarpininkauja, kad tokiam asmeniui būtų suteikta reikiama pagalba.

60. Esant poreikiui ir galimybėms, į pagalbos plano rengimo etapą Pagalbos teikėjas įtraukia kitas institucijas pagal kompetenciją.

3.3. PAGALBOS TEIKIMO ETAPAS

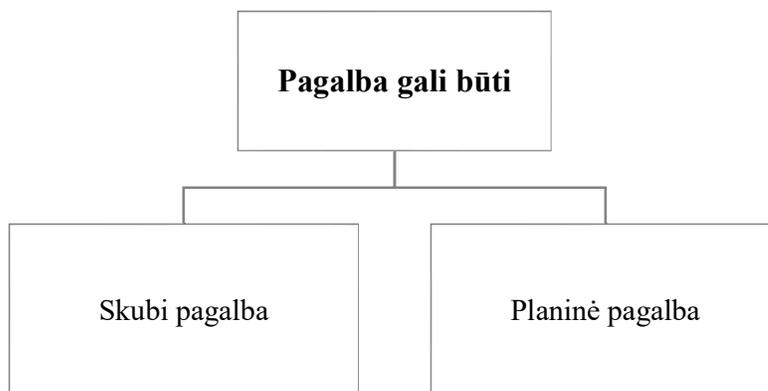
61. Labai svarbu, kad esant poreikiui, pagalba turi būti teikiama ir asmens artimiesiems (sutuoktiniui, sugyventiniui (partneriui), tėvams (itėviams), pilnamečiams broliams (įbroliams) ir seserims (įsėsėrėms), pilnamečiams vaikams (įvaikiams) ir kt.).

62. Kiekviena įstaiga, institucija, organizacija pagalbą teikia asmeniui pagal kompetenciją ir atliekamas funkcijas. Labai svarbu, kad pagalbos teikimas būtų koordinuotas, sistemingas ir individualizuotas. Pagalbos teikimą koordinuoja įstaigoje, į kurią kreipėsi priklausomybių turintis žmogus, paskirtas atvejo vadybininkas.

63. Pagalbą teikianti įstaiga/organizacija privalo užtikrinti tinkamą ir savalaikį bendradarbiavimą su kitomis institucijomis. Komunikuojama ir informacija dalinamasi pagal poreikį vadovaujantis teisės aktais (telefonu, el. paštu, siunčiamais raštais ir kt.).

64. Pagalbos teikėjas, esant poreikiui ir galimybėms, užtikrina asmens palydėjimą iš vienos įstaigos į kitą įstaigą, t. y. „**pagalba iš rankų į rankas**“.

65. Pagalba gali būti skubi ir planinė (žr. 5 pav.).

5 pav. *Pagalbos rūšys*

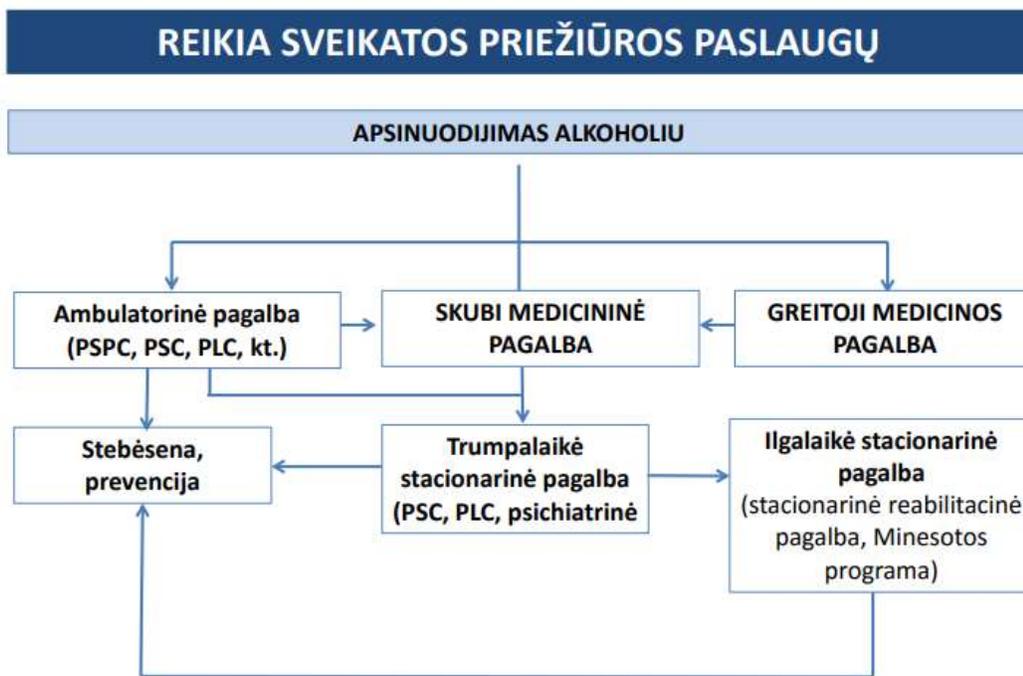
66. **Skubi pagalba** teikiama skubiai, neatidėliotinai ir operatyviai. Skubios sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos apsinuodijus narkotinėmis ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis, taip pat išsivysčius ūmiai abstinencijos būklei. Skubios socialinės paslaugos taip pat gali būti teikiamos užtikrinant būtiniausius asmens poreikius (pvz. maitinimą, apgyvendinimą, nakvynę ar kt.).

67. **Planinė pagalba** būti teikiama įvairių institucijų: sveikatos, socialines paslaugas teikiančių, teisėsaugos, švietimo institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir kt. Planinė pagalba nereikalauja skubaus, neatidėliotino jos teikimo. Ji teikiama bendra tvarka ir teisės aktuose nustatytais terminais.

3.3.1. SKUBIOS PAGALBOS TEIKIMO PRINCIPAI

68. Skubi medicininė pagalba teikiama asmeniui perdozavus narkotinių ar apsinuodijus kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis bei išsivysčius ūmiai abstinencijos būklei.

69. Skubios pagalbos teikimo schema apsinuodijus alkoholiu pavaizduota 6 paveikslėlyje (žr. 6 pav.).

7 pav. Skubios pagalbos teikimo schema apsinuodijus alkoholiu.

70. Jei pagalbos teikėjas negali suteikti kvalifikuotos pagalbos, perdozavimo/ apsinuodijimo atvejais bei išsivysčius sunkiai abstinencijos būklei, būtina kuo skubiau kviešti greitąją medicinos pagalbą (bendrasis pagalbos telefonas 112) ar, esant poreikiui, skambinti Apsinuodijimų informacijos biuro budinčiam gydytojui tel. (8 5) 23 62 052 arba 8 687 53 378.

71. Šiame etape būtina, kad bent vienas žmogus visada liktų prie asmens, kuriam reikia pagalbos iki tol, kol atvyks greitoji medicinos pagalba ir, esant poreikiui, suteiktą pirmąją pagalbą bei vykdytų visus medikų nurodymus.

72. Jei žmogus sąmoningas, pagalbos teikėjas turi būtinai išsiaiškinti, kokias psichoaktyvias medžiagas asmuo vartojo. Tai padės greičiau ir efektyviau suteikti pirmąją pagalbą. Visais atvejais, jei įmanoma, reikia surinkti aptiktus miltelius, tabletes ir kita, kad gydytojai galėtų nustatyti, kas buvo vartota. Teikiant pirmąją pagalbą psichoaktyviosiomis medžiagomis apsinuodijusiam asmeniui, negalima jo kaltinti.

73. Jei reikalinga skubi pagalba sunkiais, sudėtingais ir komplikuotais įvairių apsinuodijimų psichiką veikiančiomis medžiagomis atvejais, asmuo vežamas į ūmių apsinuodijimų skyrių (Respublikinėje Vilniaus universitetinėje ligoninėje), kuriame teikiamos specializuotos klinikinės toksikologijos paslaugos. Čia patenka pacientai iš visos Lietuvos, tai vienintelis skyrius Lietuvoje, kuriame visą parą budi klinikinės toksikologijos gydytojas.

74. Perdozavus narkotinių medžiagų, apsinuodijus kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis, ar kai pacientas, patyręs traumas, sužalotas ar tyčiniai susižalojęs yra neblavus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų ***patenka į VšĮ Raseinių ligoninės skubios pagalbos skyrių***. Skubios pagalbos skyriuje atliekama paciento apžiūra siekiant įvertinti ar pacientui yra būtina skubi pagalba, kuri yra suteikiama nedelsiant.

75. Esant indikacijoms pacientui siūloma tolesnė stacionari ar ambulatorinė pagalba.

76. Po išrašymo iš ligoninės, paciento dokumentai persiunčiami į PASPI, prie kurios yra prisirašęs pacientas. Prieš išleidžiant iš ligoninės asmeniui suteikiama informacija apie tolimesnės pagalbos poreikį ir galimybes (sveikatos priežiūros įstaigas, socialines paslaugas teikiančias institucijas, NVO ir kt.) žodžiu ir pateikiama rašytinė informacija.

77. VšĮ Raseinių PSC gavęs iš stacionaro informaciją, susisiekiama su pacientu ir jam suteikiama informaciją apie pagalbos Raseinių PSC galimybes. Pacientui atsisakius paslaugų Raseinių PSC – suteikiama informacija apie alternatyvias mokamas ir nemokamas pagalbos priemones Raseinių rajone ar už jo ribų. Prie rajono PASPI prisirašiusiems ir privalomuoju sveikatos draudimu draustiems asmenims paslaugos Raseinių PSC yra teikiamos nemokamai. Nedraustiems ar prie kitų rajonų PASPI prisirašiusiems asmenims už paslaugas reikia mokėti.

78. Išrašą gavęs šeimos gydytojas asmeniui pagalbą teikia proaktyviai. Skambindamas ir pasiūlydamas pagalbą, suteikdamas informaciją apie pagalbos galimybes.

79. Pacientui apie jo sveikatos būklę informaciją suteikia gydytojas. Kitiems asmenims (pvz. palydėjusiems asmenims) informacija teikiama tik pacientui davus rašytinį sutikimą.

80. Jei pacientas yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl tolesnio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais.

3.3.2. PLANINĖS PAGALBOS TEIKIMO TVARKA

81. Planinė pagalba teikiama, atsižvelgiant į poreikį. Pagalbos teikėjas turi identifikuoti kokių paslaugų reikia asmeniui ir nukreipti į atitinkamas institucijas. Planinės pagalbos teikime dalyvaujančios institucijos ir jų teikiamos paslaugos Raseinių rajono savivaldybėje pateikiamos Tvarkos aprašo 1 priede (žr. 1 priedas).

82. **Priklausomybę gali diagnozuoti tik gydytojas psichiatras.** Todėl labai svarbu, kad pagalbos teikėjas, jeigu asmuo yra motyvuotas spręsti problemą, nukreiptų asmenį į VšĮ Raseinių PSC. Atsisakius, galima patarti asmeniui kreiptis į šeimos gydytoją (kuris, įvertinęs paciento situaciją ir rekomenduoti/skatinti kreiptis į gydytoją specialistą) arba vykti į RPLC.

83. Jei asmuo atsisako vykti į ASPĮ, rekomenduojama kreiptis į Visuomenės sveikatos biurą (priklausomybės konsultanto paslaugai). Priklausomybės ligų konsultantas padeda atpažinti ligą, motyvuoja keisti žalingus alkoholio vartojimo įpročius, pataria ir nukreipia ten, kur galima gauti asmeniui ar jo šeimos nariams reikalingą gydymą ir/ar kitą pagalbą. Specialistas tarpininkauja tarp asmens ir pagalbą teikiančių institucijų.

84. Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl tolesnio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais. Esant poreikiui ir galimybėms, nukreipti nepilnametį asmenį dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje (visuomenės sveikatos biure).

85. Planinės pagalbos teikimas kai reikia sveikatos priežiūros paslaugų:

85.1. Kai asmuo nukreipiamas ir/ar kreipiasi pagalbos į VšĮ Raseinių psichikos sveikatos centrą:

85.1.1. VšĮ Raseinių PSC asmenį konsultuoja gydytojas psichiatras, kuris įvertina paciento būklę, nustato pagalbos poreikį ir sudaro gydymo planą, įstaigoje paskiriamas atvejo vadybininkas. Asmeniui patekus į VšĮ Raseinių PSC tolimesnę pagalbą koordinuoja gydytojas psichiatras, esant poreikiui, organizuojamas stacionarinis gydymas. Psichikos sveikatos centro darbuotojai įvertina kitos pagalbos asmeniui poreikį ir nukreipia į atitinkamą instituciją. Jei reikia padeda užsiregistruoti ar užregistruoja.

85.1.2. Jei asmeniui paskiriamas ambulatorinis gydymas, paslaugų teikimą koordinuoja, prižiūri atvejo vadybininkas. Asmeniui neatvykus į konsultaciją atvejo vadybininkas susisieks su asmeniu, išsiaiškina situaciją, koordinuoja tolesnę pagalbą. Atvejo vadybininkas registruoja visus bandymus susisiekti su asmeniu.

85.1.3. Jei asmuo siunčiamas stacionariniame gydymui (RPLC), labai svarbu, kad po stacionarinio gydymo (išleidus iš ligoninės), informacija skubiai būtų perduodama VšĮ Raseinių PSC. Įstaiga, gavusi informaciją apie iš stacionarinės ASPĮ išleistą asmenį, atvejį tolimesniam koordinavimui perduoda atvejo vadybininkui. Atvejo vadybininkas sukontaktuoja su asmeniu bei padeda koordinuoti tolesnę pagalbą. Asmeniui atsisakius tolimesnės pagalbos, atvejo vadybininkas proaktyviai primena apie pagalbos galimybes. Atvejo vadybininkas registruoja visus bandymus susisiekti su asmeniu. Jei stacionarinio gydymo reikia laukti, gydytojas psichiatras koordinuoja pagalbos teikimą asmeniui kol pacientas išvyks į RPLC.

85.1.4. Asmeniui nesutikus priimti pagalbos, bet sutinkant priimti tik alternatyvių pagalbos teikėjų pagalbą, atvejo vadybininkas nukreipia asmenį į atitinkamą instituciją/organizaciją, t. y. AA grupes, emocinės paramos tarnybas ar kt. (Tvarkos aprašo 1 priedas) arba kitas viešojo ar privataus

sektorius institucijas. Pagalbos teikėjas perduoda informaciją apie asmenį, padeda sukontaktuoti su organizacija, esant poreikiui palydi.

85.2. Kai asmuo nukreipiamas ir/ar kreipiasi pagalbos į Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą (priklausomybės konsultanto paslaugai):

85.2.1. Alkoholį vartojančiam asmeniui kreipusis dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų gavimo, priklausomybės konsultantas pagal kompetenciją įvertina konkrečios alkoholį vartojančiam asmeniui pagalbos poreikį.

85.2.2. Įvertinęs konkrečios alkoholį vartojančiam asmeniui teiktinos pagalbos poreikį, priklausomybės konsultantas suderina su alkoholį vartojančiu asmeniu jo poreikius atitinkantį priklausomybės konsultavimo paslaugų teikimo planą, kuris gali būti tikslinamas arba jo įgyvendinimas nutraukiamas pasikeitus aplinkybėms (keičiasi alkoholį vartojančiam asmeniui priklausomybės konsultavimo paslaugų poreikis, alkoholį vartojantis asmuo nesilanko pas priklausomybės konsultantą ir pan.). Jei alkoholį vartojančiam asmeniui reikia specializuotos psichologo, teisininko ar kito specialisto pagalbos, priklausomybės konsultantas alkoholį vartojančio asmens sutikimu tarpininkauja, kad tokiam asmeniui būtų suteikta reikiama pagalba.

85.2.3. Asmeniui neatvykus į konsultaciją priklausomybės ligų konsultantas susisiečia su asmeniu, išsiaiškina situaciją, koordinuoja tolesnę pagalbą.

85.2.4. Asmeniui nesutikus priimti pagalbos, bet sutinkant priimti tik alternatyvių pagalbos teikėjų pagalbą, priklausomybės ligų konsultantas nukreipia asmenį į atitinkamą instituciją/organizaciją, t. y. AA grupes, emocinės paramos tarnybas ar kt. (Tvarkos aprašo 1 priedas) arba kitas viešojo ar privataus sektoriaus institucijas. Pagalbos teikėjas perduoda informaciją apie asmenį, padeda sukontaktuoti su organizacija.

85.2.5. Teikdamas priklausomybės konsultavimo paslaugas, priklausomybės konsultantas pildo laisvos formos Priklausomybės konsultavimo paslaugų teikimo žurnalą.

85.3. Kai asmuo nukreipiamas ir/ar kreipiasi pagalbos į PAASPI (šeimos gydytoją):

85.3.1. Šeimos gydytojas konsultuoja pacientą, įvertinę būklę, nustato pagalbos poreikį, esant poreikiui nukreipia pas specialistą (gydytojo psichiatro konsultacijai) ir/ar kt.

85.3.2. Jei asmuo siunčiamas stacionariniam gydymui (RPLC), labai svarbu, kad po stacionarinio gydymo (išleidus iš ligoninės), informacija skubiai būtų perduodama PAASPI (prie kurios yra prisirašęs asmuo ir kuri siuntė pacientą stacionariniam gydymui). Įstaiga, gavusi informaciją apie iš stacionarinės ASPI išleistą asmenį, sukontaktuoja su asmeniu bei padeda

koordinuoti tolesnę pagalbą. Asmeniui atsisakius tolimesnės pagalbos, šeimos gydytojas primena apie pagalbos galimybes ir pagalba teikia proaktyviai. Šeimos gydytojas registruoja visus bandymus susisiekti su asmeniu.

85.3.3. Asmeniui nesutikus priimti pagalbos, bet sutinkant priimti tik alternatyvių pagalbos teikėjų pagalbą, šeimos gydytojas nukreipia asmenį į atitinkamą instituciją/organizaciją, t. y. AA grupes, emocinės paramos tarnybas ar kt. (Tvarkos aprašo 1 priedas) arba kitas viešojo ar privataus sektoriaus institucijas.

86. *Jei asmuo atsisako pagalbos:*

86.1. Svarbu išsiaiškinti, ar šiame etape asmuo pripažįsta problemą ir yra motyvuotas ją spręsti. Jeigu asmuo problemos nesuvokia, pirmiausia reikia dirbti keičiant asmens elgesį iš nemotyvuoto spręsti problemą į problemos suvokimą, nes gydymas veiksmingas tik tuomet, kai asmuo pats to nori. Keičiant elgesį taip pat taikomas *motyvacinio interviu* metodas, kurio metu įvertinama, kurioje elgesio keitimosi stadijoje asmuo yra. Motyvacinio interviu metodą gali taikyti skirtingi tam specialiai apmokyti specialistai: mokyklos socialiniai pedagogai, visuomenės sveikatos specialistai, psichologai, šeimos gydytojai, gydytojai psichiatrai, probacijos tarnybų specialistai ir kt. Priklausomai nuo to, kas turi didesnę kontaktą, dažniau susiduria su asmeniu. Esant poreikiui ir galimybėms, pagalbos teikėjas gali paprašyti asmens pasirašyti atsisakymą priimti pagalbą.

86.2. Pagalbos teikėjas, jei asmuo atsisako priimti pagalbą, suteikia asmeniui informaciją apie pagalbos galimybes (sveikatos priežiūros įstaigas, socialines paslaugas teikiančias institucijas, NVO ir kt.) žodžiu ir pateikia rašytinę informaciją (Tvarkos aprašo 1 priedas).

87. *Kitų institucijų (socialinių, teisėsaugos, švietimo ir kt.) planinės pagalbos teikimas organizuojamas vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais įstaigų, įmonių, organizacijų veiklą, atliekamas funkcijas ir kt.*

88. Teikiant kompleksinę pagalbą asmeniui gali būti organizuojami komandiniai susirinkimai, pasitarimai kompleksinės pagalbos klausimams aptarti (numatomi konkretūs specialistų veiksmai ir reguliariai vertinamas, koreguojamas pagalbos organizavimas).

89. Pagalbos tęstinumas po gydymo užtikrinamas pagal individualius poreikius (socialinių, psichologinių, medicininių paslaugų ar kt.). Kuomet institucija baigia atvejo vadybą, ir yra nustatomas atvejo vadybos tęstinumas, organizuojamas tolesnis pagalbos koordinavimas (atvejis

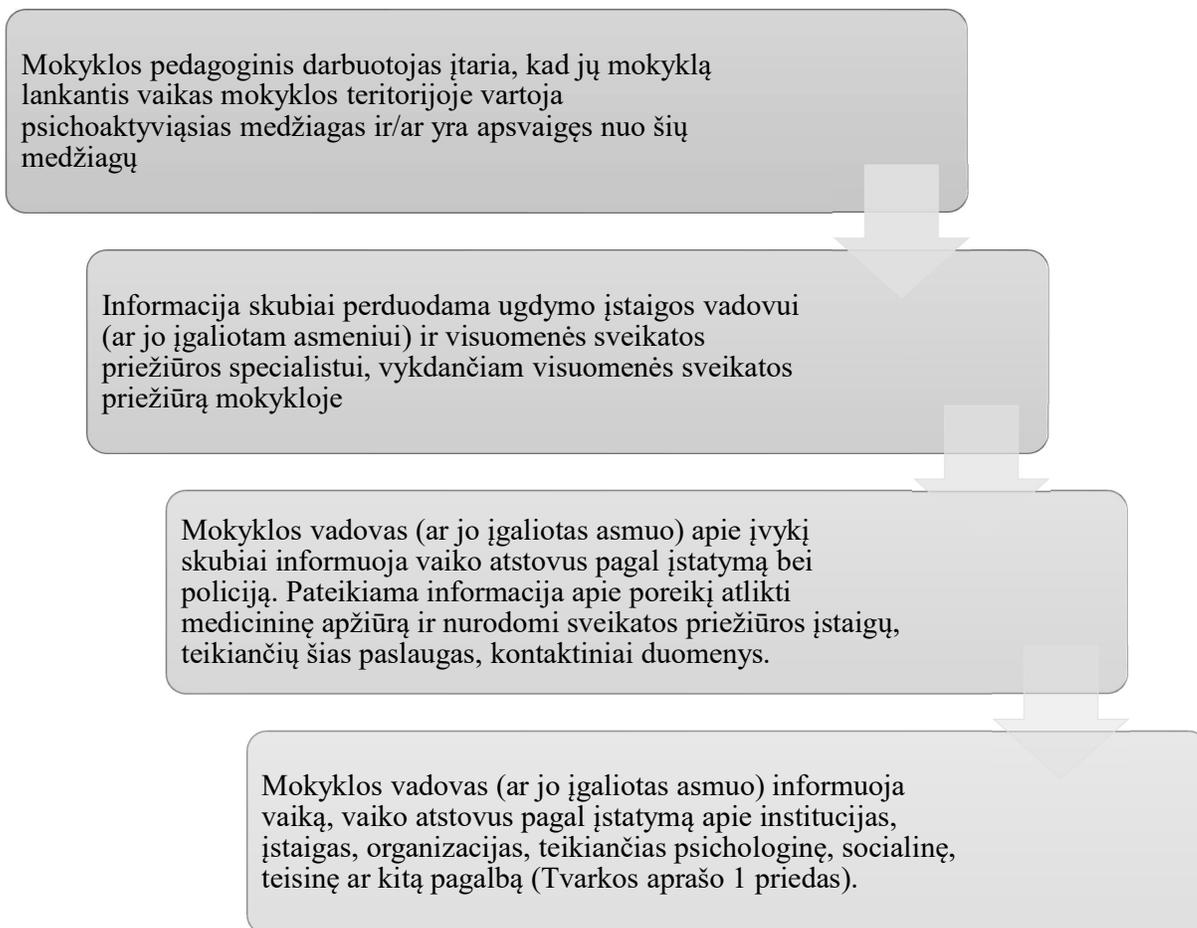
perduodamas galinčioms užtikrinti tęstinumą institucijoms. VšĮ Raseinių PSC pagalbos tęstinumą organizuoja, tik gavęs raštinį paciento sutikimą.

90. Jei kyla nesusipratimų, problemų dėl planinės pagalbos teikimo, tarpsektorinio bendradarbiavimo, kompleksinės pagalbos teikimo ir kt., Pagalbos teikėjas informaciją skubiai pateikia Raseinių rajono savivaldybės administracijos savivaldybės gydytojui (kontaktiniai duomenys pateikiami Tvarkos aprašo 1 priede).

3.3.3. PAGALBOS PSICHOAKTYVIAS MEDŽIAGAS VARTOJANTIEMS IR PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS PRIKLAUSOMIEMS VAIKAMS BEI PAAUGLIAMS ORGANIZAVIMAS

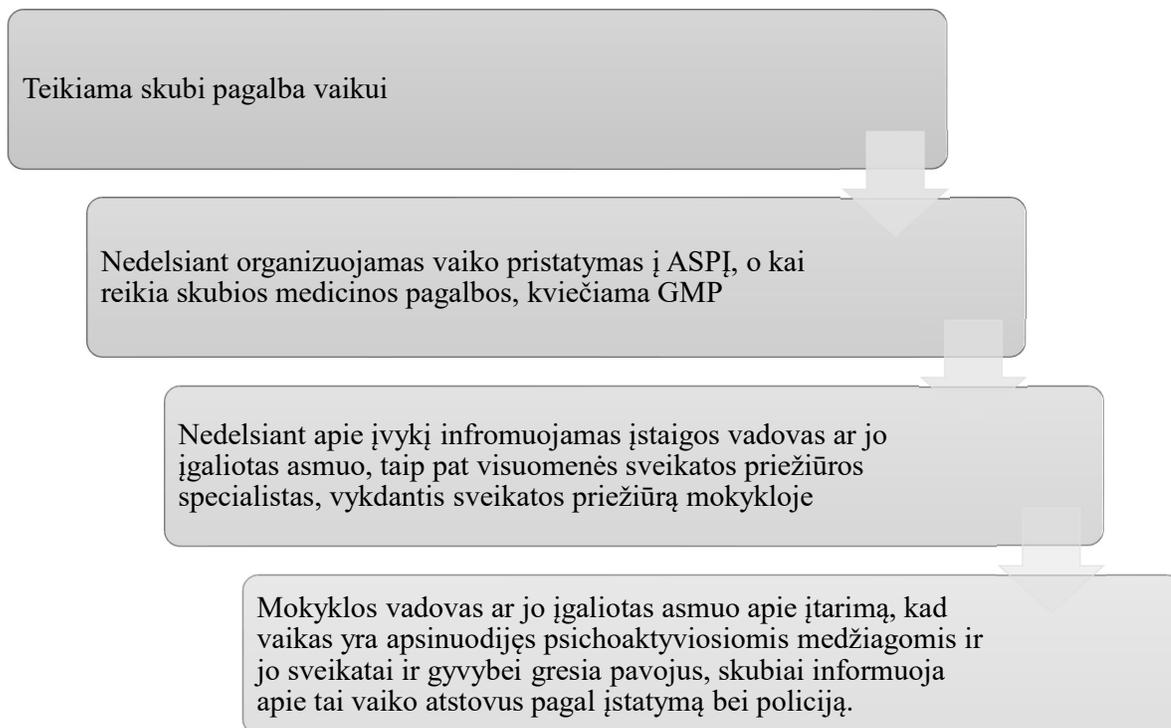
91. Ugdyimo įstaigoms tenka labai svarbus vaidmuo problemos identifikavimo procese, kadangi jose dirbantys specialistai gali identifikuoti į probleminį vartojimą linkusius mokinius ankstyvoje stadijoje ir padėti švietimo, socialines ar sveikatos priežiūros paslaugas teikti tiems mokiniams, kurie turi problemų dėl piktnaudžiavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis.

92. Ugdyimo įstaigų darbuotojų veiksmai, įtarus, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje *vartoja psichoaktyvias medžiagas ir/ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų* pavaizduoti 8 paveikslėlyje (žr. 8 pav.).

8 pav. Ugdymo įstaigos darbuotojų veiksmai, įtarus, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje vartoja psichoaktyvias medžiagas ir/ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų.

93. Ugdymo įstaigų darbuotojų veiksmai, įtarus, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje **yra apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus** pavaizduoti 9 paveikslėlyje (žr. 9 pav.).

9 pav. *Ugdymo įstaigų darbuotojų veiksmai, įtarus, kad jų mokyklą lankantis vaikas mokyklos teritorijoje yra apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus*

94. Tokiais atvejais, kai kyla įtarimas, kad paauglys gali būti priklausomas nuo psichoaktyvių medžiagų, pagalbos teikėjas šeimą turi nukreipti į VŠĮ Raseinių PSC, kuriame dirbantys specialistai (psichiatrai ir psichologai) gali geriau ir detaliau įvertinti priklausomybę, suteikti tinkamą psichologinę ir medicininę pagalbą. Informacija, kur kreiptis pagalbos jei vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas, pateikiama Tvarkos aprašo 1 priede (žr. 1 priedas).

95. Jei tėvai/globėjai sutinka ir duoda raštišką leidimą VŠĮ Raseinių PSC kreiptis į ugdymo įstaigą, VŠĮ Raseinių PSC specialistas susisieks ugdymo įstaigos socialiniu darbuotoju ar klasės auklėtoju ir aptaria bendradarbiavimo bei pagalbos teikimo nepilnamečiui asmeniui galimybes. Mokyklos pedagoginiai darbuotojai gali stebėti vaiko būseną, nuotaiką, darbiningumą, elgesį, motyvaciją mokytis, bendravimo su kitais vaikais ypatumus, pamokų lankomumą ir kt.

96. Neretai pagalba yra reikalinga ne tik pačiam psichoaktyviųjų medžiagų vartotojui ar jau priklausomybę nuo jų turinčiam paaugliui, bet ir jo šeimos nariams. Tokioms šeimoms pagalbos teikėjas rekomenduoja šeimos konsultaciją VŠĮ Raseinių PSC.

97. Stacionarinio gydymo ir trumpalaikės psichosocialinės bei socialinės reabilitacijos (1-2 mėn. trukmės) paslaugos vaikams dėl priklausomybių teikiamos RPLC (Vilniuje ir Kaune). Jei VŠĮ

Raseinių PSC iš stacionaro gauna išrašą arba po stacionarinio gydymo asmuo pats kreipiasi į VšĮ Raseinių PSC, sveikatos priežiūros paslaugų tęstinumą, taikant atvejo vadybą, užtikrina VšĮ Raseinių PSC.

98. Vaikai gali lankyti ir dienos užimtumo centrus, kuriuose teikiama psichologinė bei socioedukacinė pagalba: organizuojamas laisvalaikio užimtumas, ugdomi socialiniai gebėjimai, skatinama jų mokymosi motyvacija, žalingai alkoholį vartojusiems nepilnamečiams ir jaunimui, ugdomi bendravimo įgūdžiai formuojama ir stiprinama motyvacija tolimesniam sveikimui, organizuojamos psichologinės-pedagoginės rehabilitacijos stovyklos, sprendžiamos bendravimo problemos. Į dienos užimtumo centrus, įvertinus paslaugų poreikį, asmenis nukreipia Raseinių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius.

99. Vadovaujantis Lietuvos Vyriausybės 2017 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. 743 „Dėl įpareigojimo dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos ir sveikatos priežiūros programose (kursuose) vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ Raseinių rajono savivaldybės taryba 2018 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. TS-330 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino **Raseinių rajono savivaldybės ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašą**. Aprašas nustato Raseinių rajono nepilnamečių vaikų, kurie eksperimentuoja ir/ar nereguliariai vartoja alkoholį ir/ar narkotikus, nukreipimo dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje tvarką ir sąlygas bei programos vykdymo tvarką ir jos vykdymo stebėseną.

100. **Ankstyvosios intervencijos programa** – tai planingų ir sistemingų priemonių visuma, skirta eksperimentuojantiems, nereguliariai vartojantiems psichoaktyviausias medžiagas nepilnamečiams asmenims nuo 14 m. (vartoja psichoaktyviausias medžiagas (išskyrus tabaką), bet nėra nuo jų priklausomi, tačiau pasižymi rizikinga elgsena). Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ankstyvosios intervencijos programa yra pagrįsta nuostata, kad pastebėjus psichoaktyviausias medžiagas vartojantį asmenį, svarbu laiku reaguoti, t. y. pasiūlyti jam ankstyvosios intervencijos paslaugas, nukreipti dalyvauti ankstyvosios intervencijos programoje. Jei jaunas žmogus vartoja psichoaktyviausias medžiagas – tai įspėjimas, kad jam reikia pagalbos formuojant atsakingą požiūrį į minėtų medžiagų vartojimą, dėl to kylančias neigiamas pasekmes ir tolesnį savo gyvenimą. Vienas iš tokios pagalbos būdų – ankstyvosios intervencijos programa – šių žmonių informavimas bei vietas, kur jie galėtų susiburti ir analizuoti savo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą bei galimus iškilančių problemų sprendimų būdus, suteikimas. Programą įgyvendina Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, bendradarbiaudamas su Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba. Vaikas gali būti įpareigotas dalyvauti programoje arba savanoriškai kreiptis dėl dalyvavimo joje. Vaiką dalyvauti programoje gali įpareigoti:

100.1. teismas ar ne teismo tvarka administracinio nusižengimo bylą nagrinėjanti institucija (pareigūnas) už Administracinių nusižengimų kodekse numatytus administracinius nusižengimus;

100.2. Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktorius, kai Raseinių rajono savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos siūlymu vaikui yra skirta vaiko minimalios priežiūros priemonė.

101. Esant pagrįstiems įtarimams ar faktams, kad mokinys ne kartą vartojo psichoaktyvias medžiagas, tėvai turėtų būti informuojami apie galimybę dalyvauti Ankstyvosios intervencijos programoje, inicijuoti susitarimus su tėvais ir vaiku, kad jie kreiptųsi į programą organizuojantį Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą.

102. Nukreipimo Ankstyvosios intervencijos programai modelis ugdymo įstaigoms pateiktas 10 paveikslėlyje (žr. 10 pav.).

10 pav. Nukreipimo Ankstyvosios intervencijos programai modelis ugdymo įstaigoms

3.3.4. PASLAUGŲ TEIKIMAS NĖŠČIOSIOMS

103. Žalingai vartojančios ir/ar priklausomos nuo psichoaktyviųjų medžiagų moterys patiria papildomų sunkumų, tokių, kaip partnerio priklausomybė psichoaktyviosioms medžiagoms, seksualinė ir fizinė prievarta, vaikų auginimo rūpesčiai, visuomenės didesnis smerkimas ir pan. Moterys, vartojančios psichoaktyvias medžiagas, paprastai sulaukia mažiau palaikymo savo aplinkoje ir patiria didesnę stigmą. Moterys išsiskiria tuo, kad turi specifinių poreikių (pvz. besilaukiančios ir/arba vaikus auginančios moterys, įtrauktos į seksualinių paslaugų teikimą, tapusios

prekybos žmonėmis aukomis, esančios įkalinimo įstaigose ir kt.). Taip pat joms dažniau išsivysto depresija ir nerimo sutrikimai, tarp jų yra didesnis ŽIV/AIDS paplitimas.

104. Lietuvoje egzistuoja didelė problema dėl nėščių moterų rizikingo (žalingo) elgesio (alkoholio ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimo ir pan.). Dėl socialinių įgūdžių stokos nesilankymo sveikatos priežiūros įstaigose bei dėl to susijusių galimų pasekmių, o taip pat dėl naujagimių ir (ar) kūdikių saugumo neužtikrinančių tėvų, kuriems jau apribota tėvų valdžia į ankstesniu vaikus, kad tokiais atvejais gali būti ne tik stokojama institucijų bendradarbiavimo, bet ir teisinio reguliavimo priemonių identifikuoti kūdikių besilaukiančias rizikingo elgesio moteris ir vaikus iki vienerių metų auginančias šeimas, kurioms reikalinga specialistų pagalba.

105. Šeimos gydytojai, gydytojai ginekologai stebi nėšias moteris nėštumo metu, vertina galimas rizikas, esant poreikiui, nukreipia į atitinkamas institucijas. Socialiniai darbuotojai, seniūnijų darbuotojai, pastebėję rizikingą (žalingą) nėščiosios moters elgesį (psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą) nukreipia į VšĮ Raseinių PSC.

106. Raseinių PSC paslaugos pilnametėms nėščiosioms teikiamos tokia pat tvarka, kaip suaugusiems pacientams, nepilnametėms – kaip vaikams.

4. SKYRIUS

ASMENŲ, SERGANČIŲ PRIKLAUSOMYBĖS NUO PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ LIGOMIS, INTEGRACIJA Į VISUOMENĘ

107. Siekiant užtikrinti asmenų, patiriančių socialinę atskirtį dėl priklausomybės ligų, integraciją į visuomenę, labai svarbu jiems teikti ne tik psichologines, bet ir socialines paslaugas, mokyti tobulinti socialinius ir atkurti darbinius įgūdžius, prireikus įdarbinti ir perkvalifikuoti, suteikti gyvenamąją vietą. Tik taip bus galima suteikti galimybę priklausomam asmeniui visavertiškai funkcionuoti visuomenėje. Daugelyje ES šalių pripažįstama, kad socialinė reintegracija yra gerokai mažiau išplėtota nei gydymas (Lietuvoje taip pat), todėl jai būtina skirti daugiau dėmesio.

108. Padedant asmeniui integruotis vienas iš svarbiausių uždavinių yra padėti įsigyti profesiją ir/ar susirasti darbą, užtikrinantį bent minimalias pajamas. Esant poreikiui, Raseinių socialinių paslaugų centras padeda spręsti priklausomybės ligomis sergančių asmenų įdarbinimo, apgyvendinimo ir kitas problemas. Tik tokia kompleksinė pagalba gali lemti sėkmingą priklausomų asmenų socialinę integraciją ir tai, kad, pasibaigus psichologinės socialinės reintegracijos laikotarpiui, jie bus atsparesni atkryčiams.

109. Sergančiųjų priklausomybės ligomis integracijos į visuomenę svarbiausi tikslai – pašalinti asmens psichinę priklausomybę nuo alkoholio, narkotinių bei psichotropinių medžiagų, atstatyti gebėjimus, padėti tapti darbingu asmeniu, integruotis į šeimą, darbo rinką, visuomenės gyvenimą.

110. *Sergančiųjų priklausomybės ligomis integracijos į visuomenę principai:*

110.1. *Sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymas ir rehabilitacija – kompleksinis procesas*, apimantis sveikatos bei socialinės apsaugos priemones. Įvairių gydymo priemonių, intervencijos ir paslaugų, atitinkančių kiekvieno sergančiojo priklausomybės ligomis problemas ir poreikius, derinimas (kompleksas) yra pagrindinis sėkmės, sugrįžtant į produktyvų funkcionavimą šeimoje, darbo vietoje ir visuomenėje, garantas. Sergančiųjų priklausomybės ligomis medikamentinis ir psichoterapinis gydymas yra tik viena pradinių gydymo pakopų. Gydymo sėkmę ar pasveikimą lemia tolesni žingsniai – socialinių, šeimos santykių atstatymas, profesinė rehabilitacija. Sergančiųjų priklausomybės ligomis asmenų gydymą ir rehabilitaciją koordinuoja VšĮ Raseinių PSC.

110.2. *Pagalbą sergantiesiems priklausomybės ligomis teikiančių įstaigų bei organizacijų glaudus bendradarbiavimas*. Pagalbos sergantiesiems priklausomybės ligomis schema yra tokia: išaiškinimas – gydymas – rehabilitacija (socialinė bei psichologinė) – socialinė integracija. Pirmosios dvi grandys susijusios su medicinine rehabilitacija. Įstaigos, užsiimančios sergančiųjų priklausomybės ligomis išaiškiniu bei gydymu (bendrosios praktikos gydytojai, priklausomybės ligų centrai), turi perduoti duomenis psichikos sveikatos centrams bei savivaldybių socialinės paramos skyriams, kurie turi rūpintis šių asmenų rehabilitacija ir socialine integracija. Psichikos sveikatos centrai bei socialinės paramos skyriai, glaudžiai bendradarbiaudami tarpusavyje, palaiko ryšius su rehabilitacijos centrais, darbo biržomis, vaikų teisių apsaugos tarnybomis, šeimos krizių centrais, įkalinimo įstaigomis, policijos bei kitomis įstaigomis.

110.3. *Individo gydymo ir rehabilitacijos bei socialinės integracijos eiga, gydantis stacionariai ar ambulatoriškai, pastoviai įvertinama, o prirėikus keičiama tam, kad atitiktų pasikeitusius individo poreikius*. Pradinis planas sudaromas ligoniui gydantis stacionare ar ambulatoriškai. Jį sudarant, remiamasi medicininiais, psichologiniais tyrimais bei stebėjimais, ligonio socialinės padėties analize. Baigus gydymą stacionare ar ambulatoriškai, duomenys apie ligonį perduodami psichinės sveikatos centrų specialistams. Psichikos sveikatos centrų specialistų komanda – priklausomybės ligų gydytojas, psichologas ir socialinis darbuotojas įvertina sergančiojo priklausomybės ligomis tolesnio gydymo, rehabilitacijos ir integracijos poreikius. Būtina parengti standartizuotą Asmenų, sergančių priklausomybės nuo psichoaktyvių medžiagų ligomis, medicininį, psichologinį bei socialinių poreikių įvertinimo kortelę. Joje turi būti surinkti duomenys apie sergančiojo priklausomybės ligomis medicininės, psichologinės ir socialinės pagalbos poreikius.

110.4. *Pagalbos suteikimas benamiams, beglobiams bei asmenims, paleistiems iš įkalinimo įstaigų, sergantiems priklausomybės ligomis.* Savivaldybių socialinės paramos skyriai renka duomenis apie šeimas ir asmenis, gatvės vaikus, piktnaudžiaujančius psichoaktyviomis medžiagomis. Bendradarbiaujant su psichikos sveikatos centrais, rūpinamasi jų gydymu, suteikiama socialinė-psichologinė parama (laikina nakvynė, maistas, labdara, viešieji darbai ir pan.).

110.5. *Bendruomenės pagalba sergančiojo priklausomybės ligomis šeimai ligonio socialinės rehabilitacijos bei integracijos procese.* Ligonis šeimoje paveikia jos narius, todėl būtina pagalba ir šeimos nariams. Įtraukus šeimą į sergančiojo priklausomybės ligomis integracijos procesą, šeimos nariai keičiasi ir padeda pasveikti vieni kitiems. Būtina sudaryti sąlygas veikti bendruomenėje savitarpio pagalbos grupėms (pagal 12 žingsnių AA programą veikiančios Al-Anon (šeimos nariams), Al-Ateen (alkoholikų vaikams) grupės bei kitos nevyriausybiinių organizacijų iniciatyva veikiančios savitarpio pagalbos grupės sergančiųjų priklausomybės ligomis šeimos nariams).

110.6. *Lengvai prieinami sergančiųjų priklausomybės ligomis gydymas ir jų integracija.* Efektyvi integracija yra susijusi su paslaugų įvairove. Ligonius gali būti reikalinga derinti įvairių gydymą bei paslaugas per visą socialinės rehabilitacijos kursą. Be konsultavimo ir psichoterapijos, ligonius gali būti reikalingos medikamentinės ir medicinos paslaugos, šeimos terapija, šeimos narių konsultavimas, profesinė rehabilitacija, socialinės bei teisinės paslaugos. Sergančiųjų priklausomybės ligomis integracija vykdoma per visas apskrities ar savivaldybės teritorijoje veikiančias sveikatos priežiūros ir socialinės paramos įstaigas.

110.7. *Efektyvi sergančiųjų priklausomybės ligomis integracija paremta laisvanoriškumu,* tačiau, esant nepakankamai ligonio motyvacijai, sankcijos šeimoje, bausmių taikymo, įdarbinimo bei užimtumo politika padidina integravimo į visuomenę sėkmę.

110.8. *Sergančiųjų priklausomybės ligomis integracija į visuomenę – ilgalaikis procesas.* Kaip rodo patirtis, priklausomybės ligos turi tendenciją pasikartoti, todėl šiems asmenims gali tekti socialinę paramą teikti visą gyvenimą.

111. Siekiant užtikrinti priklausomybės ligomis sergančių asmenų rehabilitaciją, nepakanka vien kovoti su priklausomybės liga. Svarbu teikti kokybiškas psichologines, ugdymo, socialines paslaugas, tobulinti jų socialinius ir atkurti darbinius įgūdžius, prireikus įdarbinti ir perkvalifikuoti, suteikti gyvenamąją vietą.

112. Išskiriamos trys socialinės reintegracijos kryptys:

112.1. *Apgyvendinimas.* Apgyvendinimas yra būtina stabilaus gyvenimo sąlyga. Įdarbinimo ir profesinio mokymo tikslas yra, kad asmuo taptų socialiai nepriklausomas, įsilietų į darbo rinką. Raudonojo kryžiaus draugijos Raseinių skyriaus nakvynės namuose yra teikiama laikino apgyvendinimo paslauga iki trijų parų bei gyvenimas Nakvynės namuose iki metų ir ilgiau

gyvenamosios vietos neturintiems, grįžusiems iš įkalinimo vietų bei krizės paliestiems asmenims. Vadovaujantis įstaigos apgyvendinimo tvarka ir vidaus tvarkos taisyklėmis, apgyvendinimo metu klientas privalo būti blaivus, ir buvimo įstaigoje metu nevertoti alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų.

112.2. *Švietimas.*

112.3. *Įdarbinimas bei profesinis mokymas.* Įdarbinimo ir profesinio mokymo tikslas yra, kad asmuo taptų socialiai nepriklausomas, įsilietų į darbo rinką. Pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą, asmenys, priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo yra priskiriami prie užimtumo didinimo programos tikslinių grupių. Pagal šį teisės aktą, aktyvių darbo rinkos politikos priemonių vykdymas priskiriamas teritorinėms darbo biržoms, kurios sudaro su juridiniais ir fiziniais asmenimis šių priemonių įgyvendinimo sutartis.

113. Tik tokia kompleksinė pagalba gali lemti sėkmingą priklausomų asmenų socialinę integraciją ir tai, kad pasibaigus psichologinės socialinės reabilitacijos laikotarpiui, jie bus atsparesni atkryčiams.

5. SKYRIUS

TVARKOS APRAŠO PASLAUGŲ GAVĖJO TEISĖS IR PAREIGOS

114. Pacientas turi teisę į kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas.

115. Pacientas turi teisę į savo garbės ir orumo nežeminančias sąlygas ir pagarbų sveikatos priežiūros specialistų elgesį. Pacientui turi būti suteikiamos mokslu pagrįstos nuskausminamosios priemonės, kad jis nekenktėtų dėl savo sveikatos sutrikimų. Pacientas turi teisę būti prižiūrimas ir numirti pagarboje.

116. Pacientas teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą ir sveikatos priežiūros specialistą.

117. Pacientas turi teisę gauti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigose teikiamas paslaugas, jų kainas ir galimybes jomis pasinaudoti. Pacientas turi teisę gauti informaciją apie jam sveikatos priežiūros paslaugas teikiančią sveikatos priežiūros specialistą (vardą, pavardę, pareigas) ir informaciją apie jo profesinę kvalifikaciją.

118. Pacientas, pateikęs asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, turi teisę gauti informaciją apie savo sveikatos būklę, ligos diagnozę, sveikatos priežiūros įstaigoje taikomus ar gydytojui žinomus kitus gydymo ar tyrimo būdus, galimą riziką, komplikacijas, šalutinį poveikį,

gydymo prognozę ir kitas aplinkybes, kurios gali turėti įtakos paciento apsisprendimui sutikti ar atsisakyti siūlomo gydymo, taip pat apie padarinius atsisakius siūlomo gydymo. Šią informaciją pacientui gydytojas turi pateikti atsižvelgdamas į jo amžių ir sveikatos būklę, jam suprantama forma, paaiškindamas specialius medicinos terminus.

119. Paciento pageidavimu jam turi būti pateikti jo medicinos dokumentai, išskyrus atvejus, numatytus Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatyme numatytus atvejus. Sveikatos priežiūros specialistas pagal savo kompetenciją privalo paaiškinti pacientui įrašų jo medicinos dokumentuose prasmę.

120. Psichikos ir elgesio sutrikimų turinčio paciento teisės susipažinti su paciento medicinos dokumentais ypatumus nustato Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas.

121. Su nepilnamečio paciento iki 16 metų medicinos dokumentais turi teisę susipažinti jo atstovai.

122. Paciento privatus gyvenimas yra neliečiamas. Informacija apie paciento gyvenimo faktus gali būti renkama asmens duomenų tvarkymą reguliuojančių teisės aktų nustatyta tvarka tik tuo atveju, jeigu tai yra būtina ligai diagnozuoti, gydyti ar pacientui slaugyti.

123. Sveikatos priežiūros įstaigose duomenys apie paciento buvimą sveikatos priežiūros įstaigoje, jo sveikatos būklę, jam taikytas diagnostikos, gydymo ir slaugos priemonės įrašomi į nustatytos formos ir rūšių paciento medicinos dokumentus. Nustatant šių dokumentų formą, turinį ir naudojimo tvarką, turi būti užtikrinama paciento privataus gyvenimo apsauga.

124. Visa informacija apie paciento buvimą sveikatos priežiūros įstaigoje, gydymą, sveikatos būklę, diagnozę, prognozes ir gydymą, taip pat visa kita asmeninio pobūdžio informacija apie pacientą turi būti laikoma konfidencialia ir po paciento mirties. Teisę gauti informaciją po paciento mirties turi įpėdiniai pagal testamentą ir pagal įstatymą, sutuoktinis (partneris), tėvai, vaikai.

125. Konfidenciali informacija gali būti suteikiama kitiems asmenims tik turint rašytinį paciento sutikimą, kuriame yra nurodyti tokios informacijos suteikimo pagrindas ir naudojimo tikslai, išskyrus atvejus, kai pacientas medicinos dokumentuose yra pasirašytinai nurodęs, koks konkretus asmuo turi teisę gauti tokią informaciją, taip pat tokios informacijos teikimo mastą ir terminus. Pacientas turi teisę nurodyti asmenis, kuriems konfidenciali informacija negali būti teikiama. Asmenims, tiesiogiai dalyvaujantiems gydant ar slaugant pacientą, atliekantiems paciento sveikatos ekspertizę, be paciento sutikimo konfidenciali informacija gali būti suteikiama tais atvejais ir tiek, kiek tai būtina paciento interesams apsaugoti. Kai pacientas laikomas negalinčiu protingai vertinti savo interesų ir nėra jo sutikimo, konfidenciali informacija gali būti suteikiama paciento atstovui, sutuoktiniui, sugyventiniui (partneriui), tėvams (įtėviams) ar pilnamečiams vaikams tiek, kiek tai būtina paciento interesams apsaugoti. Jeigu nurodytų asmenų nėra arba nėra galimybių su jais

susisiekti taip greitai, kaip tai būtina, konfidenciali informacija gali būti teikiama vienam iš šio paciento pilnamečių brolių (seserų) arba vienam iš šio paciento pilnamečių vaikaičių, arba vienam iš šio paciento senelių jų prašymu tiek, kiek būtina paciento interesams apsaugoti.

126. Be paciento sutikimo teisės aktų nustatyta tvarka konfidenciali informacija gali būti suteikiama valstybės institucijoms, kurioms Lietuvos Respublikos įstatymai suteikia teisę gauti konfidencialią informaciją apie pacientą, taip pat Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos atlyginimo įstatymo 23 straipsnio 8 dalyje nurodytiems asmenims. Konfidenciali informacija šiems asmenims gali būti suteikiama tik rašytiniu jų prašymu, kuriame nurodomas konfidencialios informacijos prašymo pagrindas, jos naudojimo tikslai ir reikalingos informacijos mastas. Visais atvejais konfidencialios informacijos suteikimas turi atitikti protingumo, sąžiningumo ir paciento teisių apsaugos ir interesų prioriteto principus.

127. Už neteisėtą konfidencialios informacijos apie pacientą rinkimą ir naudojimą atsakoma teisės aktų nustatyta tvarka.

128. Užtikrinant paciento teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą, turi būti vadovaujama nuostata, kad paciento interesai ir gerovė yra svarbesni už visuomenės interesus. Šios nuostatos taikymas gali būti ribojamas įstatymų nustatytais atvejais, kai tai būtina visuomenės saugumo, nusikalstamumo prevencijos, visuomenės sveikatos arba kitų žmonių teisių ir laisvių apsaugai.

129. Apie sužalotus pacientus, kuriems žala galėjo būti padaryta nusikalstama veika, sveikatos priežiūros įstaigos privalo nedelsdamos pranešti teisėsaugos institucijoms.

130. Teisę į sveikatos priežiūros paslaugas, neatskleidžiant asmens tapatybės, turi ne jaunesni kaip 16 metų pacientai, sergantys Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto sąrašo ligomis.

131. Pacientas, užsiregistravęs planinei asmens sveikatos priežiūros paslaugai gauti, tačiau negalintis atvykti nustatytu laiku, privalo apie tai informuoti asmens sveikatos priežiūros įstaigą ne vėliau kaip prieš dvidešimt keturias valandas iki numatomo paslaugos gavimo laiko pradžios.

132. Pacientai, norėdami gauti sveikatos priežiūros paslaugas, privalo pateikti asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus, išskyrus būtiniosios sveikatos priežiūros atvejus.

133. Pacientas privalo pagarbiai ir deramai elgtis su visais sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojais ir kitais pacientais.

134. Pacientui nuo 16 metų sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos tik su jo sutikimu, išskyrus būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo atvejus, kai pacientas negali savo valios išreikšti pats.

135. Nepilnamečiam pacientui iki 16 metų sveikatos priežiūra teikiama tik su jo atstovų sutikimu, išskyrus būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo atvejus. Sveikatos priežiūros

specialistai visais atvejais turi parinkti tokius diagnostikos ir gydymo metodus, kurie labiausiai atitiktų nepilnamečio interesus, atsižvelgdami pirmiausia į nepilnamečio, taip pat į jo atstovų valią. Jeigu yra nesutarimų tarp paciento iki 16 metų ir jo atstovų, diagnostikos ir gydymo metodus parenka gydytojų konsiliumas, atsižvelgdamas į nepilnamečio interesus.

136. Nepilnametis pacientas iki 16 metų, kuris, gydytojo pagrįsta nuomone, išreikšta medicinos dokumentuose, gali pats teisingai vertinti savo sveikatos būklę, turi teisę savarankiškai kreiptis ir spręsti dėl jam reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.

137. Pacientui, teismo pripažintam neveiksniu sveikatos priežiūros srityje, atstovauja globėjas.

138. Pacientas, teismo pripažintas ribotai veiksniu sveikatos priežiūros srityje, teises įgyja ir pareigas prisiima, taip pat jas įgyvendina Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

139. Ginčai sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

6. SKYRIUS

PASLAUGŲ TEIKIMO, ĮGYVENDINANT TVARKOS APRAŠĄ, PRINCIPAI IR ETIKA

140. Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatyme numatyta, jog psichikos sveikatos priežiūra vykdoma vadovaujantis šiais principais:

140.1. *Atitikties asmens ir psichikos ir elgesio sutrikimų turinčio paciento poreikiams.* Šis principas reiškia, kad asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos atsižvelgiant į biologinius, psichologinius ir socialinius paciento poreikius.

140.2. *Bendradarbiavimo.* Šis principas reiškia, kad visuomenės psichikos sveikatos priežiūra vykdoma ir asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos bendradarbiaujant su socialinių paslaugų įstaigomis, švietimo įstaigomis, mokslo ir studijų institucijomis, savivaldybėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis, valstybės institucijomis ir įstaigomis.

140.3. *Psichikos ir elgesio sutrikimų turinčio paciento teisių apsaugos.* Šis principas reiškia, kad asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos tokiomis sąlygomis, kuriomis mažiausiai varžomos psichikos ir elgesio sutrikimų turinčių pacientų galimybės įgyvendinti savo teises ir tenkinti savo poreikius.

140.4. *Kompleksiškumo.* Šis principas reiškia, kad specialistų grupė teikia įvairias asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, geriausiai tenkinančias psichikos ir elgesio sutrikimų turinčio paciento ir jo šeimos poreikius.

140.5. *Itraukties.* Šis principas reiškia, kad teikiant asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugas pirmiausia taikomos priemonės, sudarančios sąlygas psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems pacientams gyventi šeimoje ir bendruomenėje, didinti jų įtrauktį į visuomenės gyvenimą ir išsaugoti bei skatinti jų savarankiškumą.

140.6. *Minimalios intervencijos.* Šis principas reiškia, kad, jeigu pacientui nereikia skubaus gydymo vaistais ir (ar) invazinių, ir (ar) intervencinių procedūrų, asmens psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos pirmiausia taikant neinvazines ir neintervencines procedūras arba pagalbos ne vaistais priemonės, o jeigu jų nepakanka, – gydymą vaistais ir (ar) invazines, ir (ar) intervencines procedūras.

141. Dėl pilnamečio paciento psichikos būklės įvertinimo į psichikos sveikatos priežiūros įstaigos gydytoją psichiatrą gali kreiptis pats pacientas. Jei pacientas kelia realią grėsmę sau ir aplinkiniams, tuomet pilnamečio paciento psichikos būklės įvertinimo gali kreiptis gydytojas, greitosios medicinos pagalbos asmens sveikatos priežiūros specialistas, policijos ir socialinių paslaugų įstaigos atstovas, teismas, taip pat paciento sutuoktinis, sugyventinis (partneris), o kai jo nėra, – vienas iš paciento tėvų (įtėvių) arba vienas iš paciento pilnamečių vaikų, arba vienas iš paciento pilnamečių brolių (seserų), arba vienas iš paciento pilnamečių vaikaičių, arba vienas iš paciento senelių (toliau – atstovas pagal įstatymą), išskyrus atvejus, kai pacientas yra paskyręs atstovą pagal pavedimą arba pacientui nustatyta globa (rūpyba), paciento globėjas, rūpintojas arba atstovas pagal pavedimą, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymo 21 straipsnyje. Dėl nepilnamečio paciento psichikos būklės įvertinimo į psichikos sveikatos priežiūros įstaigos gydytoją vaikų ir paauglių psichiatrą gali kreiptis nepilnametis pacientas nuo 16 metų, tėvai ar įstatyminiai globėjai, jei pacientas kelia realią grėsmę sau ir aplinkiniams, tuomet pilnamečio paciento psichikos būklės įvertinimo gali kreiptis gydytojas, greitosios medicinos pagalbos asmens sveikatos priežiūros specialistas, policijos ir socialinių paslaugų įstaigos atstovas, teismas, vienas iš tėvų ar globėjas.

7. SKYRIUS

SUTEIKTŲ PASLAUGŲ REZULTATAI, JŲ MONITORINGAS IR VERTINIMAS

142. Paslaugos psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims teikiamos atsižvelgiant į paslaugų gavėjo teises, paslaugų teikimo principus ir etiką.

143. Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje esančios institucijos, įstaigos, organizacijos, kurios teikia pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims bei jų artimiesiems turi:

143.1. Iki 2021 m. balandžio 1 d. įstaigoje/organizacijoje paskiria atsakingą asmenį (specialistą), kuris koordinuos Tvarkos aprašo įgyvendinimą;

143.2. Kiekvienais metais iki einamųjų metų vasario 15 d. pateikti Raseinių rajono savivaldybės administracijos savivaldybės gydytojui Tvarkos aprašo įgyvendinimo ataskaitą (Tvarkos aprašo 3 priedas), joje nurodant informaciją apie praėjusiais metais paslaugas gavusių asmenų skaičių, paslaugų teikimo eigą, identifikuotas problemas, rezultatus ir kt.

144.3. Apie nustatytas problemas, teikiant pagalbą psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims bei jų artimiesiems, skubiai pateikti Raseinių rajono savivaldybės administracijos savivaldybės gydytojui.

145. Raseinių rajono savivaldybės administracija periodiškai organizuoja pasitarimus, diskusijas, susijusias su Tvarkos aprašo įgyvendinimui. Esant poreikiui (t. y. nustačius Tvarkos aprašo įgyvendinimo problemas) gali būti siūloma Raseinių rajono savivaldybės tarybai tikslinti Tvarkos aprašą.

8. SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

146. Tvarkos aprašo įgyvendinimo kontrolę atlieka Raseinių rajono savivaldybės administracija.

147. Už Tvarkos apraše numatytų funkcijų įgyvendinimą atsakingos institucijos pagal kompetenciją.

148. Tvarkos aprašo įgyvendinime dalyvaujančios institucijos, esant poreikiui, pasirašo bendradarbiavimo sutartis funkcijų vykdymui, informacijos pasidalinimui.

149. Tvarkos aprašo įgyvendinimo laikotarpiu periodiškai atliekami Tvarkos aprašo rezultatyvumo vertinimai.

150. Priklausomybės ligomis sergančių asmenų pagalbos teikimo Raseinių rajono savivaldybėje algoritmas pateikiamas Tvarkos aprašo 2 priede.

PAGALBA PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS ASMENIMS RASEINIŲ RAJONE

Informacinis leidinys skirtas Raseinių rajono gyventojams, Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms, organizacijoms ir kt.

Šiame informaciniame leidinyje pateikiama struktūrizuota informacija apie tai, kur pagalbos gali kreiptis psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantys ar priklausomybės ligomis sergantys asmenys, jų artimieji.

Ką daryti jei esi priklausomas ar yra priklausomas tavo artimasis?

Geriausia būtų pasikonsultuoti su priklausomybės ligų konsultantu ar gydytoju psichiatru. Gydytojas psichiatras galėtų įvertinti riziką, diagnozuoti priklausomybę, paskirti tinkamą gydymą ar reikalingą konsultaciją, reabilitaciją ir kt.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

KAS YRA
PRIKLAUSOMYBĖ?

KAIP ATPAŽINTI, KAD
ŽMOGUS YRA
PRIKLAUSOMAS?

KUR KREIPTIS
PAGALBOS?

AR UŽ SUTEIKTAS
PASLAUGAS REIKĖS
MOKĖTI?

KOKIŲ DOKUMENTŲ
REIKIA PASLAUGAI
GAUTI?

KOKIE YRA
KONTAKTINIAI
DUOMENYS
PASLAUGAS
TEIKIANČIŲ ĮSTAIGŲ?

RASEINIŲ RAJONO
SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS
SAVIVALDYBĖS
GYDYTOJAS

V. Kudirkos g. 5, 60150
Raseiniai
Tel. (8 428) 79 597; El.
p.:
akvile.juskiene@raseiniai.lt

KAS YRA **PRIKLAUSOMYBĖ** NUO PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ?

Priklausomybė gali būti psichologinė ir fizinė. Psichologinė priklausomybė – tai liguistas potraukis nuolat vartoti psichoaktyvias medžiagas maloniems pojūčiams pasiekti. Fizinė priklausomybė – viso organizmo funkcinės veiklos pakitimas, pasireiškiantis ryškiais psichikos ir fiziniiais sutrikimais staiga nustojus vartoti psichoaktyvias medžiagas.

KAS YRA PSICHOAKTYVIOSIOS MEDŽIAGOS?

Šiai grupei yra priskiriama narkotinės, psichotropinės medžiagos, alkoholis, nikotinas, kofeinas, raminamieji ir migdomieji vaistai.

KOKIE **POŽYMIAI** RODO, JŪG ASMUO GALIMAI TURI PRIKLAUSOMYBĖ PSICHOAKTYVIOSIOMS MEDŽIAGOMS?

Asmuo yra be jokios priežasties praradęs susidomėjimą ankstesniais pomėgiais, pasikeitę valgymo ir miego įpročiai, mažesnis rūpinimasis savo išvaizda, blogėjantys santykiai su šeima ir draugais, be jokios priežasties pasireiškiantis agresyvus elgesys, melavimas. Vaikams ir jaunimui pasireiškia maištingas elgesys, praleidžiamos pamokos, pablogėja mokymosi pažangumas, dingsta iš namų pinigai ar brangūs daiktai. Suaugusieji gali neateiti be priežasties į darbą, praleisti svarbius susitikimus.

KAIP ATPAŽINTI APSVAIGUSĮ NUO NARKOTIKŲ ŽMOGŲ?

Narkotinės medžiagos kiekvieną žmogų veikia skirtingai, todėl labai svarbu žinoti, kokius narkotikus žmogus vartoja. Nuo vienu narkotikų (pvz., opiatų) traukiasi akių vyzdžiai, o nuo kitų (pvz., stimuliatorių) akių vyzdžiai plečiasi. Patikimiausias būdas sužinoti, ar žmogus vartoja narkotines medžiagas, yra šlapimo testas, kurį galima nusipirkti vaistinėse.

KAIP ATPAŽINTI, KAD ŽMOGUS YRA PRIKLAUSOMAS NUO ALKOHOLIO?

Žmogus, kuris yra priklausomas nuo alkoholio, dažniausiai išgėrinėja teisindamasis, kad tai jam padės nusiraminti po kasdienių rūpesčių. Tokie žmonės turi žemą savigarbą, blogą nuomonę apie save, ieško priežasčių, kodėl reikia išgerti, stengiasi paslėpti gėrimą, kaltina kitus žmones dėl girtavimo, pagirias malšina alkoholiniais gėrimais. Asmeniui gali pasireikšti atminties sutrikimas. Vaikai ir jaunimas gali praleisti pamokas be pateisinamos priežasties, meluoti, maištauti prieš šeimą. Suaugusieji gali praleisti darbo dienas be pateisinamos priežasties arba pateisinant liga, meluoti.

KAIP ATPAŽINTI, KAD ŽMOGUS YRA PRIKLAUSOMAS NUO NIKOTINO?

Žmonės dažnai rūko tabako gaminius (cigaretes, cigarus, pypkes, vandens pypkes, elektronines cigarettes). Nepavartoję ilgesnį laiką tabako gaminių žmogus gali jausti nerimą, galvos skausmą, jį gali kankinti nemiga, krėsti drebulys, padidėti prakaitavimas. Priklausomybė nuo nikotino būna tokia stipri, kad žmogus, suprasdamas rūkymo poveikį sveikatai ir rūkymo keliamus nepatogumus, negali šio įpročio atsisakyti.

KODĖL PRIKLAUSOMYBĖ NUO PSICHOAKTYVIŲ MEDŽIAGŲ YRA BLOGAI?

Priklausomybės pasekmė yra nevaldomas alkoholio, tabako, narkotinių medžiagų geismas, kuris sutrikdo arba visai sunaikina žmogaus asmenines vertybes. Šios psichoaktyviosios medžiagos gali sukelti įvairias ligas: širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo, virškinimo sistemų, atminties sutrikimą, amneziją. Perdozavus psichoaktyviųjų medžiagų, gali ištikti koma (sąmonės netekimas), dėl ko galima susižaloti ar mirti.

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS

Tai pagalba, teikiama sveikatos priežiūros įstaigose. Jose atliekami tyrimai, vertinama situacija, asmens būklė, esant poreikiui, taikomas individualiai paskirtas gydymas, teikiamos konsultacijos, rehabilitacija ir kt.

Psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems Raseinių rajono gyventojams sveikatos priežiūros paslaugas teikia Raseinių rajono savivaldybėje esančios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (VŠĮ Raseinių psichikos sveikatos centras, PASPI, ligoninė, GMPS ir kt.), Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Respublikinis priklausomybės ligų centras ir kt.

SVARBIAUSIA – KREIPTIS PAGALBOS.

VŠĮ RASEINIŲ PSICHIKOS SVEIKATOS CENTRAS

- Ligoninės g. 6, 60127 Raseiniai
- Telefonas (8 428) 70 065
- El. paštas: rpsc@raseiniupsc.lt
- www.raseiniupsc.lt

Darbo laikas: I-V 8.00 -18.00 val.

Teikiamos paslaugos: gydytojo psichiatro, gydytojo vaikų - paauglių psichiatro, medicinos psichologo, socialinio darbuotojo, psichikos sveikatos slaugytojo konsultacijos. Psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės sutrikimų turinčių pacientų gydymas, nukreipimas į kitas asmens sveikatos priežiūros įstaigas, konsultavimas, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas.

Kam teikiamos paslaugos: psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir/ar priklausomybės sutrikimų turintiems asmenims (suaugusiems ir nepilnamečiams), kurie yra prisirašę prie Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje esančiose ASPĮ (šeimoms gydytojū) ir yra drausti privalomuoju sveikatos draudimu.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, prisirašiusiems prie Raseinių rajono savivaldybės ASPĮ (šeimoms gydytojū) ir apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos nemokamos.

VŠĮ RASEINIŲ PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS

- Žemaitės g. 2, Raseiniai
- Telefonas: (8 428) 51 550
- El. paštas: pspc@raseiniai.lt
- www.raseiniupspc.lt

Darbo laikas: I-V 8.00 -19.00 val.

Teikiamos paslaugos: šeimos gydytojū konsultacijos, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas, nukreipimas pas specialistus.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, prisirašiusiems prie VšĮ Raseinių pirminės sveikatos priežiūros centro.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos.

VŠĮ ARIOGALOS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS

Vytauto g. 96, Ariogala, Raseinių r.

Telefonas: (8 428) 50 393

El. paštas: ariogalos.pspc@ariogalospspc.lt

www.ariogalospspc.lt

Darbo laikas: I-V 7.30 -18.00 val.

Teikiamos paslaugos: šeimos gydytojų konsultacijos, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas, nukreipimas pas specialistus.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, prisirašiusiems prie VšĮ Ariogalos pirminės sveikatos priežiūros centro.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos.

IĮ G. RADAVIČIAUS KLINIKA

Vytauto Didžiojo g. 21, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 51 250

El. paštas: radaviciauskinika@gmail.com

Darbo laikas: I-V 8.00 -18.00 val.

Teikiamos paslaugos: šeimos gydytojų konsultacijos, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas, nukreipimas pas specialistus.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, prisirašiusiems prie IĮ G. Radavičiaus klinikos.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos.

UAB RASEINIŲ ŠEIMOS GYDYTOJŲ CENTRAS

Jaunimo g. 2, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 70 106

El. paštas: sgc.janusiene@gmail.com

Darbo laikas: I-V 8.00 -18.00 val.

Teikiamos paslaugos: šeimos gydytojų konsultacijos, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas, nukreipimas pas specialistus.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, prisirašiusiems prie UAB Raseinių šeimos gydytojų centro.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos.

UAB MEDICA KLINIKA

Žemaitės g. 8, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 70 121

El. paštas: raseiniai@medicaklinika.lt

Darbo laikas: I-V 8.00 -19.00 val.

Teikiamos paslaugos: šeimos gydytojo konsultacija, ankstyvojo alkoholio vartojimo rizikos vertinimas, nukreipimas pas specialistus.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, prisirašiusiems prie UAB MediCa klinikos.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos.

VŠĮ RASEINIŲ LIGONINĖ

Ligoninės g. 4, Raseiniai

Registratūros telefonai: (8 428) 79 055; (8 428) 70 584

El. paštas: stacionaras@raseiniuligonine.lt

www.raseiniuligonine.lt

Darbo laikas: I-VII visą parą.

Teikiamos paslaugos: Apsinuodijimo psichoaktyviosiomis medžiagomis ir apsvaigimo diagnostika bei skubi pagalba apsinuodijusiems psichoaktyviosiomis medžiagomis asmenims ar išsivysčius ūmioms abstinencijos būklėms. Teikiama detoksikacijos paslauga (mokama paslauga).

Kam teikiamos paslaugos: būtinoji (skubi) pagalba teikiama visiems asmenims, kuriems jos reikia.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

VŠĮ RASEINIŲ RAJONO GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS STOTIS

Ligoninės g. 8-4, Raseiniai

Įstaigos vadovo tel. (8 428) 70 259; GMP iškvietimai registruojami bendruoju pagalbos numeriu 112.

El. paštas: gmps.raseiniai@gmail.com

Darbo laikas: I-VII visą parą.

Teikiamos paslaugos: skubi būtinoji medicinos pagalba Raseinių rajone visą parą darbo, švenčių ir poilsio dienomis, esant nelaimingiems atsitikimams, gyvybei gresiančioms būklėms, ūmiai susirgus ir užtikrinamas tolimesnis pacientų transportavimas į atitinkamą gydymo įstaigą.

Kam teikiamos paslaugos: visiems asmenims, esantiems Raseinių rajone.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: greitosios medicinos pagalbos paslaugos teikiamos esant būtinosios pagalbos indikacijoms.

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Muziejaus g. 5, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 70 723

El. paštas: sveikatosbiuras@raseiniai.lt

www.raseiniuvsb.lt

Darbo laikas: I-IV 8.00 - 17.00 val.; V 8.00 – 15.45 val.

Teikiamos paslaugos: Priklausomybių turinčių asmenų ir/ar jų šeimos narių konsultavimas. Konsultavimo paslaugos teikiamos kas antrą ketvirtadienį, karantino metu – nuotoliniu būdu (telefonu).

Kam teikiamos paslaugos: rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims ir/ar jų šeimos nariams (vyresniems nei 18 m.).

Reikalingi dokumentai: jokių papildomų asmens duomenų ar gydytojo siuntimo nereikia.

Kitos sąlygos: priklausomybių konsultantas padeda atpažinti ligą, motyvuoja keisti žalingus alkoholio vartojimo įpročius, pataria ir nukreipia ten, kur galima gauti asmeniui ar jo šeimos nariams reikalingą gydymą ir/ar kitą pagalbą. Priklausomybių konsultantai dirba tik mokslu pagrįstais metodais, laikosi anonimiškumo ir konfidencialumo principų. Būtina išankstinė registracija.

RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO SPECIALISTAI, DIRBANTYS MOKYKLOSE

Raseinių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose teisės aktų nustatyta tvarka dirba Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija – viena iš mokinių sveikatos stiprinimo sričių. Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos sritis

specialistus pagal galimybes ir ugdymo įstaigos poreikius įpareigoja ugdyti asmenis, motyvuotus sveikai gyventi, nevartoti alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų. Prireikus, specialistai teikia informaciją apie prevencijos, intervencijos, gydymo ir psichologinės bei socialinės reabilitacijos paslaugas vaikams, vartojantiems psichoaktyvias medžiagas.

AUDONĖ BLISKIENĖ

 Telefonas: (8 657) 45516

Specialistė dirba: Raseinių Šaltinio progimnazijoje, Raseinių r. Girkalnio pagrindinėje mokykloje.

LAIMA GALINAITIENĖ

 Telefonas: (8 657) 78849

Specialistė dirba: Raseinių Viktoro Petkaus pagrindinėje mokykloje, Raseinių lopšelyje-darželyje „Liepaitė“.

ALBINA GEDVILIENĖ

 (8 682) 10626

Specialistė dirba: Raseinių Prezidento Jono Žemaičio gimnazijoje, Raseinių r. Šiluvos gimnazijoje, VšĮ Raseinių lopšelyje-darželyje „Spinduliukas“.

GIEDRĖ PUODŽIAVELIENĖ

 Telefonas: (8 657) 79286

Specialistė dirba: Raseinių r. Ariogalos gimnazijoje, Raseinių lopšelyje-darželyje „Saulutė“.

DAIVA KISIELIENĖ

 Telefonas: (8 614) 55127

Specialistė dirba: Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijoje, VšĮ Raseinių technologijos ir verslo mokykloje, Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazijos Gylių skyriuje.

VIRGINIJA MAŽEIKIENĖ

 Telefonas: (8 692) 14145

Specialistė dirba: Raseinių r. Betygalos Maironio gimnazijoje, Raseinių r. Ariogalos darželyje, Raseinių specialiojoje mokykloje.

LINA VAIŠNORIENĖ

Telefonas: (8 662) 39529

Specialistė dirba: Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazijoje, Raseinių r. Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriuje.

RESPUBLIKINIS PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ CENTRAS

KAUNO FILIALAS

Giedraičių g. 8, Kaunas

Telefonas: +370 37 33 32 55; +370 37 33 32 54

www.rplc.lt

El. paštas: registratura.kaunas@rplc.lt

KLAIPĖDOS FILIALAS

Taikos pr. 46, Klaipėda

Telefonas: +370 46 41 50 25; +370 664 00 783

www.rplc.lt

El. paštas: registratura.klaipeda@rplc.lt

VILNIAUS FILIALAS

Gerosios Vilties g. 3, Vilnius

Telefonas: +370 5 213 7274

www.rplc.lt

El. paštas: registratura@rplc.lt

ŠIAULIŲ FILIALAS

Daubos g. 3, Šiauliai

Telefonas: +370 41 45 56 44

www.rplc.lt

El. paštas: registratura.siauliai@rplc.lt

PANEVĖŽIO FILIALAS

Elektronikos g. 6, Panevėžys

Telefonas: +370 45 58 26 73

www.rplc.lt

El. paštas: registratura.panevezys@rplc.lt

Teikiamos paslaugos: ambulatorinis ir stacionarinis alkoholio, narkotinių medžiagų priklausomybių gydymas, konsultacijos dėl tabako priklausomybės, potraukio azartiniam lošimams gydymas. Yra galimybė kreiptis tiesiogiai (be gydytojo siuntimo) ir gydytis anonimiškai.

Kam teikiamos paslaugos: psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojantiems ir/ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims (suaugusiems ir nepilnamečiams).

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas, siuntimas iš šeimos gydytojo ar gydytojo psichiatro. Jei atvykęs asmuo neturi siuntimo, už gydytojo konsultaciją reikia susimokėti. Jei asmuo yra 65 m. amžiaus ar vyresnis, būtina turėti išrašą iš šeimos gydytojo apie jūsų sveikatą ir vartojamus medikamentus.

Kitos sąlygos: Būtina išankstinė registracija. Į gydymą stacionare reikia registruotis iš anksto, pacientai priimami stacionariam gydymui darbo dienomis iki 12.00 val.

Paslaugos kaina: asmenims, apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu, paslaugos yra nemokamos. *Savo lėšomis už gydymo paslaugas RPLC reikia mokėti tik tuomet, jei: pageidaujama paslauga nėra kompensuojama nei PSDF, nei valstybės biudžeto lėšomis (pvz. išblaivinimo paslauga RPLC); į RPLC asmuo kreipiasi neturėdamas reikiamo siuntimo, siekia paslaugas gauti neatskleidžiant asmens tapatybės; asmuo pageidauja*

kartoti stacionarinį gydymą dažniau, pvz. nepraėjus 6 mėn. po nemokamo stacionarinio gydymo epizodo. Informacija apie RPLC teikiamas mokamas paslaugas pateikiama <https://www.rplc.lt/paslaugos/mokamos-paslaugos/>

SOCIALINĖS PASLAUGOS

Tai įstaigos, kuriose žmogus gali gauti informaciją apie gydymo įstaigas, teisinę konsultaciją, materialinę pagalbą. Socialinę pagalbą teikiančios įstaigos informuoja, konsultuoja, tarpininkauja ir atstovauja problemų turinčiam asmeniui ar jo šeimos nariams. Specialistai įvertina žmogau socialinę situaciją ir suteikia reikalingą pagalbą, konsultuoja ir teikia informaciją apie socialines garantijas ir lengvatas, apie įdarbinimo galimybes, gydymo įstaigas, apie gydymui reikalingus dokumentus.

Socialinė pagalba teikiama ne tik priklausomybę turintiems asmenims, bet ir jų artimiesiems.

SVARBIAUSIA – KREIPTIS PAGALBOS.

**RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS SOCIALINĖS PARAMOS
SKYRIUS**

Vytauto Didžiojo g. 17, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 79 580

El. paštas: loreta.laugaliene@raseiniai.lt

www.raseiniai.lt

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

Teikiamos paslaugos: konsultavimas, nukreipimas, piniginių išmokų teikimas.

Kam teikiamos paslaugos: visiems Raseinių rajono gyventojams.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas.

SPECIALISTAI, DIRBANTYS SENIŪNIJOSE

Kiekvienoje Raseinių rajono savivaldybės seniūnijoje dirba specialistai, kurių paskirtis – padėti asmeniui ar šeimai gauti reikiamą pagalbą. Specialistai psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančiam ar priklausomybės liga sergančiam asmeniui ar jo šeimai padeda spręsti šeimoje kylančias problemas, gauti reikiamas socialines paslaugas, integruotis į visuomenę ir padeda kurti visavertį šeimos socialinį gyvenimą. Jei kyla klausimų ar problemų dėl šeimos narių priklausomybių, specialistai suteikia informaciją apie įstaigas, kur galima kreiptis pagalbos arba skiria sąlyginę pašalpą, skirtą gydymo išlaidoms kompensuoti.

ARIOGALOS MIESTO SENIŪNIJA

Telefonas (8 428) 50 194

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

ARIOGALOS SENIŪNIJA

Telefonas (8 428) 50 172

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

BETYGALOS SENIŪNIJA

Telefonas (8 428) 72 092

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

GIRKALNIO SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 45 674

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

KALNUJŲ MIESTO SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 72 094

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

NEMAKŠČIŲ SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 48 491

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

PAGOJUKŲ SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 20 007

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

PALIEPIŲ SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 20 019

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

RASEINIŲ MIESTO SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 53 433

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

RASEINIŲ SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 53 487

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

ŠILUVOS SENIŪNIJA

 Telefonas (8 428) 43 011

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

VIDUKLĖS SENIŪNIJA

Telefonas (8 428) 55 292

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

RASEINIŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRAS

Žemaitės g. 4, Raseiniai

Telefonas (8 428) 53 729

El. paštas: soc.paslaugos@rspc.lt

www.rspc.lt

Darbo laikas: I 8.00 -17.30 val.; II – IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 15.15 val.

Teikiamos paslaugos: bendrosios (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, transporto organizavimas, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas), socialinės priežiūros (pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas, vaikų dienos socialinė priežiūra), socialinės globos (dienos socialinė globa asmens namuose).

Kam teikiamos paslaugos: Suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, socialinę riziką patiriančioms šeimoms, vaikams su negalia ir jų šeimoms, socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims, kiti asmenys ir jų šeimos (laikiniai dėl ligos ar kitų priežasčių savarankiškumo netekę asmenys).

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas.

Kitos sąlygos: dėl bendrųjų socialinių paslaugų galima kreiptis tiesiogiai į Raseinių socialinių paslaugų centrą, o dėl socialinės priežiūros, bei socialinės globos paslaugų asmuo turi kreiptis į savo gyvenamosios vietos seniūniją.

Paslaugos kaina: mokėjimas už bendrąsias socialines paslaugas dydis apskaičiuojamas savivaldybės institucijos nustatyta tvarka (informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos teikiamos nemokamai). Mokėjimo už socialinę priežiūrą bei už dienos socialinę globą dydis nustatomas atsižvelgiant į asmens (šeimos) pajamas.

Paslaugos trukmė: pagal poreikį.

RASEINIŲ PAGALBOS ŠEIMAI NAMAI

Kalnų g. 15A, Raseiniai

Telefonas: (8 428) 53 473

El. paštas: raseiniupsn@gmail.com

www.raseiniuvaikai.lt

Darbo laikas: I– IV 8.00 – 17.00 val.; V 8.00 – 16.45 val.

Teikiamos paslaugos: apgyvendinimo krizių centre paslauga ir psichologinė pagalba.

Kam teikiamos paslaugos:

1. vaikams, kuriems pagal Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatyta vaiko laikinoji priežiūra ir jų teisėtiems atstovams pagal įstatymą;
2. socialinę riziką patiriančioms šeimoms su vaikais;
3. krizinėje situacijoje esantiems asmenims (šeimoms, vienišiams tėvams ir jų vaikams, besilaukiančioms moterims, nepilnametėms besilaukiančioms merginoms ir nepilnametėms motinoms, asmenims užaugusiems institucijoje ir sulaukusiems pilnametystės);
4. įvaikintiems vaikams, globėjų giminaičių ir globėjų, nesusijusių giminystės ryšiais globojamiems (rūpinamiems) vaikams, budinčių globotojų prižiūrimiems vaikams bei budintiems globotojams, globėjams giminaičiams, globėjams, nesusijusiais giminystės ryšiais, tėviams ar asmenims ketinantiems jais tapti.

Reikalingi dokumentai:

1. asmuo (šeima) kreipiasi į Raseinių socialinių paslaugų centro atvejo vadybininką, priskirtą asmens (šeimoms) gyvenamosios vietos seniūnijai ir pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ir užpildo prašymą-paraišką apgyvendinimo krizių centruose paslaugai gauti – SP-8 formą ,
Prie prašymo-paraiškos asmuo (šeima) pagal aplinkybes pateikia šiuos dokumentus: a) išrašą iš medicininių dokumentų (forma Nr. 027/a), išduotą asmens sveikatos priežiūros įstaigos šeimos gydytojo (asmenį gydančio gydytojo);
b) pažymą apie gaunamas asmens (šeimoms) pajamas.
2. sprendžiant dėl apgyvendinimo krizių centruose paslaugos skyrimo vaikams, kuriems pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatyta laikinoji

priežiūra, ir jų teisėtiems atstovams pagal įstatymą, sprendimas gali būti priimamas nenustačius socialinių paslaugų poreikio.

Kitos sąlygos: Raseinių pagalbos šeimai namai, pradėdami teikti apgyvendinimo krizių centruose paslaugą, su asmeniu ar asmens atstovu pasirašo apgyvendinimo krizių centruose paslaugos teikimo sutartį. Sutartyje nustatomos apgyvendinimo krizių centruose teikimo sąlygos, teikimo laikas, šalių teisės, pareigos, sutarties nutraukimo ir kitos sąlygos.

Paslaugos kaina: apgyvendinimo krizių centruose paslauga finansuojama iš Savivaldybės biudžeto ir asmens mokėjimo už suteiktą paslaugą lėšų.

Paslaugos trukmė:

1. vaikams, kuriems nustatyta laikinoji priežiūra, apgyvendinimo krizių centruose paslauga gali būti taikoma pagal poreikį, bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių. Kitiems asmenims, apgyvendinimo krizių centruose paslaugos teikimo trukmė iki 12 mėn. ar ilgiau pagal poreikį;
 2. psichologo konsultacijų trukmė nustatoma kiekvienam individualiai pagal poreikį.
-

NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS

- Vytauto Didžiojo g. 1, Raseiniai
- Tel.: (8 428) 52177
- El. paštas: info@kriziucentras.eu
- internetinė svetainė: www.kriziucentras.eu

Darbo laikas: 8-17 val.

Teikiamos paslaugos: Psichologo, socialinio darbuotojo, teisininko konsultacijos.

Kam teikiamos paslaugos: Raseinių krizių centras yra nepriklausoma, ne pelno siekianti organizacija, teikianti pagalbą Raseinių rajono gyventojams, atsidūrusiems krizinėse situacijose.

Kitos sąlygos: būtina išankstinė registracija.

Paslaugos kaina: nemokamos.

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS DRAUGIJOS RASEINIŲ SKYRIAUS NAKVYNĖS NAMAI

- Žemaitės g. 6A, Raseiniai
- Tel.: (8 675) 68 496
- El. paštas: alma.kurmaukiene@gmail.com

Darbo laikas: visą parą.

Teikiamos paslaugos: laikino apgyvendinimo paslauga (iki metų ir ilgiau), laikino apnakvindinimo paslauga (1-3 paros), konsultavimas, tarpininkavimas nukreipiant asmenis į gydymo įstaigas, konsultavimas ir pagalbos teikimas asmens finansų tvarkymo srityje, siekiant juos išmokyti planuoti gaunamas pajamas ir išlaidas, savišvieta, motyvacijos gyventi kitaip ugdymas, tarpininkavimas darbo paieškose, aprūpinimas rūbais, avalyne.

Kam teikiamos paslaugos: pastovios gyvenamosios vietos neturintiems žmonėms, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir neturintiems kur gyventi bei krizės paliestiems rajono gyventojams.

Reikalingi dokumentai: asmens tapatybės dokumentas, gydytojo pažyma apie sveikatos būklę, Raseinių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendimas dėl socialinių paslaugų asmeniui skyrimo.

Kitos sąlygos: asmuo, norintis gauti laikiną apnakvindimo paslaugą, privalo būti neapsvaigęs nuo psichotropinių medžiagų.

Paslaugos kaina: 20 proc. nuo asmens gaunamų pajamų.

Paslaugos trukmė: iki vienerių metų ir ilgiau.

AA (anoniminių alkoholikų) KLUBAI

AA GRUPĖ „RASA“

Muziejaus g. 8, Raseiniai

Tel.: 8 687 00 114

AA GRUPĖ „ŠVIESA“

Žemaitės g. 2, Viduklė, Raseinių r.

Tel.: 8 600 32 680

AA ŠILUVOS GRUPĖ

Jurgaičio g., Šiluva, Raseinių r.

Tel.: 8 687 00 114

EMOCINĖS PARAMOS TARNYBOS TELEFONU:

VILTIES LINIJA

Džiugo g. 6, Telšiai

Telefonas: 116123

El. paštas: 116123@viltieslinija.lt

www.raseiniupspc.lt

Darbo laikas: I-VII visą parą

Teikiamos paslaugos: teikia nemokamą, anonimišką emocinę paramą telefonu bei laiškais visos Lietuvos gyventojams.

JAUNIMO LINIJA

Naugarduko g. 34, Vilnius

Telefonas: 8 800 28 888

Registruotis ir rašyti internetinėje svetainėje

www.jaunimolinija.lt

Darbo laikas: I-VII visą parą

Teikiamos paslaugos: emocinė parama/ pagalba skirta 16-30 m. amžiaus asmenims.

PAGALBOS MOTERIMS LINIJA

Telefonas: 8 800 66 366

Rašyti internetinėje svetainėje

www.pagalbosmoterimslinija.lt

Darbo laikas: I-VII visą parą

Teikiamos paslaugos: emocinė parama/ pagalba skirta moterims.

LINIJA DOVERIJA

Telefonas: 8 800 77 277

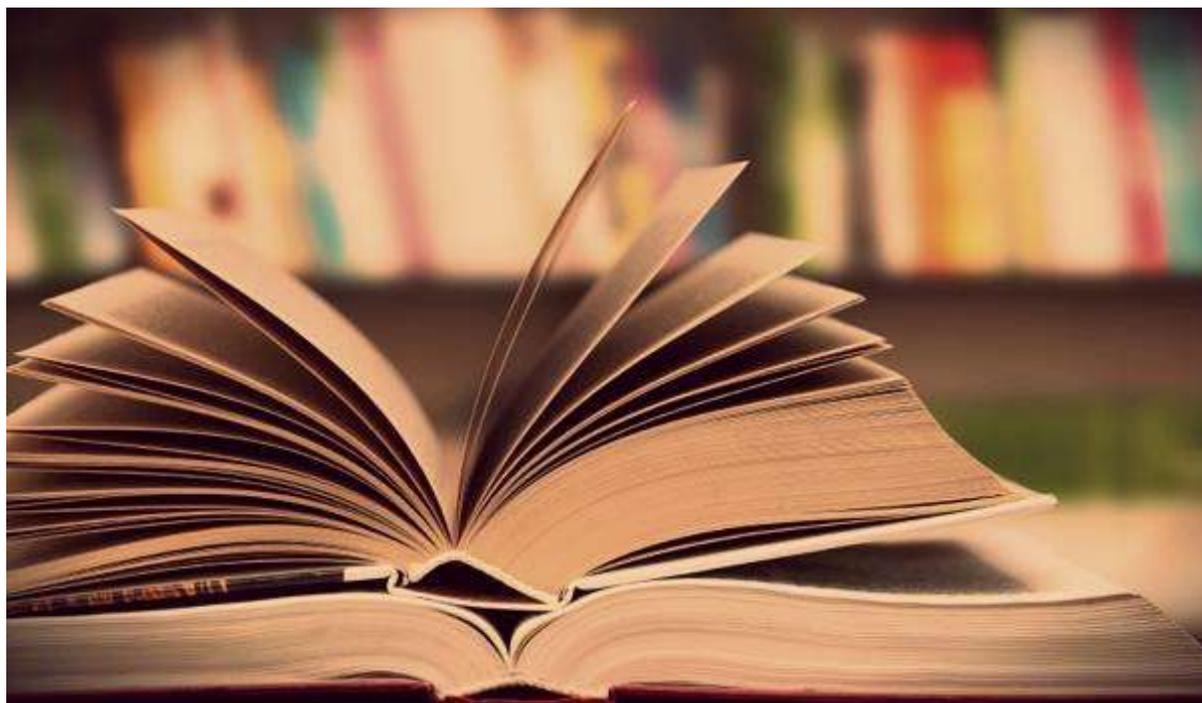
Darbo laikas: I-VII 16.00 – 19.00 val.

Teikiamos paslaugos: nemokama anoniminė, emocinė parama paaugliams ir jaunimui rusų kalba.

UGDYMO ĮSTAIGOS

Raseinių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose mokiniai, turintys su priklausomybėmis susijusių problemų, arba tėvai, kurie turi įtarimų, jog jų vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas, gali kreiptis pagalbos į ugdymo įstaigose dirbantį psichologą, socialinį pedagogą ar kt. Specialistai padeda išsiaiškinti kokia pagalba yra reikalinga asmeniui ir nukreipia į atitinkamas įstaigas. Raseinių rajono ugdymo įstaigose dirba visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys visuomenės sveikatos priežiūrą jose. Šie specialistai yra labai svarbūs sprendžiant psichoaktyvias medžiagas žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis sergančių nepilnamečių asmenų problemas, pagalbos teikimo koordinavimą bei nukreipimą pagalbai gauti.

SVARBIAUSIA – KREIPTIS PAGALBOS.

UGDYMO ĮSTAIGOS IR JOSE DIRBANTYS SPECIALISTAI

Raseinių rajono savivaldybės ugdymo įstaigose dirba šie pagalbos specialistai: socialinis pedagogas, psichologas, logopedas, specialusis pedagogas.

Socialinis pedagogas - padeda vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, gimnazijoje, geriau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais asmenimis. Mokiniai, tėvai, mokytojai gali kreiptis į socialinį pedagogą dėl socialinių, mokymosi ir kitų problemų.

Psichologas - padeda turintiems bendravimo problemų su bendraamžiais, mokytojais ar tėvais, jei jaučiatės vieniši, kankina nerimas, depresija, stresas; jei turite mokymosi sunkumų ar norite geriau pažinti save; jei sunku apsispręsti profesijos rinkimosi ar kitais gyvenimo klausimais; jei paprasčiausiai norisi su kuo nors pasikalbėti, pasitarti ar tiesiog pabūti.

Logopedas - atlieka mokinių tarties, žodyno, gramatikos sandaros, rišliosios kalbos tyrimą, numato kalbos ir kalbėjimo korekcijos kryptis. Rūpinasi mokinių kalbos vystymosi raida, kalbos, kalbėjimo bei kitų komunikacijos sutrikimų korekcija.

Specialusis pedagogas - atlieka pedagoginį mokinių vertinimą, nustato jų žinių, mokėjimų, įgūdžių, gebėjimų lygį ir jų atitikimą ugdymo programoms bei specialiuosius ugdymosi poreikius; teikia specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniams, turintiems skaitymo, rašymo problemų, nežymų intelekto, bendrųjų mokymosi, emocijų, elgesio, judesio ir padėties, lėtinių somatinių ir neurologinių, kompleksinių sutrikimų; veda specialiąsias pedagogines pratybas (individualias, grupines, pogrūpines), kurių metu lavina sutrikusias pažintines funkcijas, bei padeda išmokti mokomąją medžiagą, taiko specialius darbo būdus ir metodus; konsultuoja mokytojus ir tėvus specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymo klausimais.

RASEINIŲ R. ARIOGALOS GIMNAZIJA

 Vytauto g. 94, Ariogala, LT-60260 Raseinių r. sav.

 Telefonas: (8 428) 50 241

 El. paštas: info@ariogalogimnazija.lt

 www.ariogalogimnazija.lt

Administracija – direktorius Arvydas Stankus

Socialiniai pedagogai:

mob. 8 620 12709, el. p.: rima.drauksiene@ariogalogimnazija.lt

mob. 8 630 07274, el. p. kristina.giedraitiene@ariogalogimnazija.lt

mob. 8 677 68177, el. p. renata.jociene@ariogalogimnazija.lt

Psichologas: mob. 8 648 95934, el. p. lilija.masnike@ariogalogimnazija.lt

Logopedai-specialieji pedagogai:

mob. 8 656 28310, el. p. sigita.visockiene@ariogalogimnazija.lt

tel. mob. 8 608 58224, dovile.bautroniene@ariogalogimnazija.lt

RASEINIŲ R. BETYGALOS MAIRONIO GIMNAZIJA

 Dubysos g. 10, Betygala, Raseinių r. sav.

 Telefonas: (8 428) 43 340

 El. paštas: betygalosgimnazija@raseiniai.lt

 www.betygalosvm.lt

Administracija – direktorė Darė Zurlienė

Socialinis pedagogas :

mob. 8 615 40750, el. p. daivadubinskiene@gmail.com

Logopedas-specialusis pedagogas:

mob. 8 600 75154, el. p. rredalukoseviciene@gmail.com

RASEINIŲ R. NEMAKŠČIŲ MARTYNO MAŽVYDO GIMNAZIJA

 Laisvės g. 11, Nemakščiai, Raseinių r. sav.

 Telefonas: (8 428) 48 344

 El. paštas: info@nemaksciugimnazija.lt

 www.nemaksciugimnazija.lt

Administracija - direktorė Dalia Mačiulaitienė

Socialinis pedagogas:tel. (8 428) 48 344, el. p. grazinajociene@gmail.com**Logopedas:**tel. (8 428) 48 344, el. p. ernestyska@gmail.com**Specialusis pedagogas:**tel. (8 428) 48 344, el. p. nordove87@gmail.com**RASEINIŲ R. ŠILUVOS GIMNAZIJA**

M. Jurgaičio a. 6, Šiluva, Raseinių r. sav.

Telefonas: (8 428) 43 135

El. paštas: gimnazijasiluva@gmail.comwww.siluvosgimnazija.lt**Administracija** – direktorius Rimas Puidokas**Socialinis pedagogas** - mob. 8 615 32 790**Psichologas** - mob. 8 602 15 157**Logopedai** - mob.: 8 652 06 827, 8 645 22 006**Specialieji pedagogai** - mob.: 8 652 06 827, 8 645 22 006**RASEINIŲ R. VIDUKLĖS SIMONO STANEVIČIAUS
GIMNAZIJA**

Dariaus ir Girėno g. 12, Viduklė, Raseinių r. sav.

Telefonas: 8 699 69049

El. paštas: viduklesgimnazija@vssg.ltwww.vssg.lt**Administracija** – direktorė Danutė Janukienė**Socialiniai pedagogai:**mob. 8 652 01690, el. p. romena.antanaviciene@vssg.ltmob. 8 626 06145, el. p. vytaute.garbaliauskaite@vssg.lt**Psichologas** - mob. 8 652 31873, el. p. renatas.globys@vssg.lt**Logopedai:**mob. 8 616 28500, el. p. stase.kuodiene@vssg.ltmob. 8 677 14631, el. p. erika.karpiene@vssg.ltmob. 8 600 21744, el. p. rasa.mateviciene@vssg.lt

Specialusis pedagogas - mob. 8 699 18636, el. p. inga.bertasiene@vssg.lt

PREZIDENTO JONO ŽEMAIČIO GIMNAZIJA

 Kalnų g. 3, LT-60136 Raseiniai

 Telefonas: (8 428) 51 969

 El. paštas: info@raseiniugimnazija.lt

 www.raseiniugimnazija.lt

Administracija – direktorius Linas Dargevičius

Socialinis pedagogas - tel. mob. 8 655 08352,

el.p. danute.kumpikeviciene@raseiniugimnazija.lt

Psichologas – mob. 8 619 11017, el. p. zivile.siuikiene@raseiniugimnazija.lt

RASEINIŲ ŠALTINIO PROGIMNAZIJA

 Ateities g. 23, LT-60154 Raseiniai

 Telefonas: (8 428) 70 291

 El. paštas: administracija@saltiniomokykla.lt

 www.saltiniomokykla.lt

Administracija - direktorė Vaiva Zubrickienė

Socialinis pedagogas - mob. 8 678 81 305, (8 428) 70 292, el. p.

b.vaicekauskiene@saltiniomokykla.lt

Psichologas - tel. (8 428) 70 292, el. p. b.balseviciene@saltiniomokykla.lt

Logopedas - tel. (8 428) 70 292, el. p. a.gudziuniene@saltiniomokykla.lt

Specialusis pedagogas - tel. (8 428) 70 292, el. p.

v.aleksiene@saltiniomokykla.lt

RASEINIŲ R. GIRKALNIO PAGRINDINĖ MOKYKLA

 Šėtupio g. 61, Girkalnis, LT-60313 Raseinių r. sav.

 Telefonas: (8 428) 45 530

 El. paštas: mokykla@girkalniopm.lt

 www.girkalnis.raseiniai.lm.lt

Administracija – l. e. direktoriaus pareigas Raminta Sakavičienė

Socialinis pedagogas – mob. 8 614 48 234, el.

p. edita.subiniene@girkalniopm.lt

Psichologas – mob. 8 671 46 244, el. p. modesta.racaite@rspt.lt

Logopedas – mob. 8 676 23 509, el. p. rolanda.gobiuniene@girkalniopm.lt

Specialusis pedagogas – mob. 8 676 23 509, el. p.

rolanda.gobiuniene@girkalniopm.lt

RASEINIŲ VIKTORO PETKAUS PAGRINDINĖ MOKYKLA

 Vilniaus g. 11, Raseiniai

 Telefonas: (8 428) 52 167

 El. paštas: info@viktoropetkaus.lt

 www.viktoropetkaus.lt

Administracija – direktorius Ramūnas Bružas

Socialinis pedagogas - mob. 8 684 02064, el. p. daruteg@gmail.com

Psichologas - mob. 8 601 22771, el. p. traviosa@gmail.com

Logopedai - specialieji pedagogai:

mob. 8 686 66722, el. p. linkasta@gmail.com

tel. mob. 8 656 50732, el. p. sigaverteliene@gmail.com

RASEINIŲ SPECIALIOJI MOKYKLA

 Adresas - Kalnų g. 15A, Raseiniai

 Telefonas: (8 428) 51 940

 El. paštas: spec.mokykla@raseiniai.lt

 www.spec-mokykla.blogspot.com

Administracija – direktorė Angelė Linartienė

Socialinis pedagogas - tel. (8 428) 51 940, el. p. ziedlapiuke@gmail.com

RASEINIŲ RAJONO ŠVIETIMO PAGALBOS TARNYBA

V. Grybo g. 33, Raseiniai

(8 428) 51 571, (8 428) 51 421

info@rspt.lt

<http://www.rspt.lt/>

Administracija – direktorė Reda Kunickienė

Socialinis pedagogas - tel. (8 428) 51 571, el. p.

vilma.daujotaite@rspt.lt

Logopedas – tel. (8 428) 51 571, el. p. reda.jomantaite@rspt.lt

Specialusis pedagogas – tel. (8 428) 51 571, el. p.

erika.kariene@rspt.lt

Psichologai: tel. (8 428) 51 571

el. p. vaida.jakaitiene@rspt.lt

el. p. modesta.racaite@rspt.lt

el. p. rasa.balezentyte@rspt.lt

Darbo laikas:

8.00-17.00 pirmadieniais – ketvirtadieniais

8.00-15.45 penktadieniais

Teikiamos paslaugos: pedagoginio psichologinio specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo, konsultavimo, korekcinų pratybų, metodinė, švietimo.

Kam teikiamos paslaugos: vaikams iki 18 m. (21 m. jei lanko ugdymo įstaigą).

Reikalingi dokumentai: tėvų sutikimas.

Raseinių rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas
žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis
sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos
tvarkos aprašo 2 priedas

Priklausomybės ligomis sergančių asmenų pagalbos teikimo Raseinių rajono savivaldybėje algoritmas

Pagalbos teikėjas – sveikatos priežiūros specialistas, socialines paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojas, teisėsaugos institucijų atstovas, vaiko teisių apsaugos specialistas, švietimo įstaigų darbuotojas, NVO atstovas, seniūnijos darbuotojas ir kt.

Neveikiant kuriai nors algoritmo daliai, informuoti Raseinių rajono savivaldybės administracijos savivaldybės gydytoją tel. (8 428) 79 597, el. p. akvile.juskiene@raseiniai.lt.

Pastabos:

Jei asmuo pagalbos kreipiasi į kito rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigą dėl stacionarinio gydymo, baigus gydymą, tolesnę pagalbą rūpinasi VšĮ Raseinių psichikos sveikatos centro gydytojas psichiatras ir atvejo vadybininkas.

Visą pagalbą teikiantys specialistai vadovaujasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų teisinę apsaugą, ir asmens duomenis gali atskleisti ar perduoti tik subjektams, kurie įstatymų nustatyta tvarka turi teisę juos gauti.

Psichoaktyvias medžiagu žalingai vartojantis ar priklausomybės liga sergantis SUAUGĘS ASMUO

Asmuo sutinka priimti pagalbą

Asmuo nesutinka priimti pagalbą

Skubus pagalbą teikimas apsinuodijus ar atsiradus sunkiai abstinencijos būklei

Pagalbos teikėjas nukreipia asmenį į VšĮ Raseinių PSC

Pagalbos teikėjas nukreipia asmenį priklausomybės ligų konsultanto paslaugai į Visuomenės sveikatos biurą

Pagalbos teikėjas suteikia asmeniui informaciją apie pagalbos galimybes (sveikatos priežiūros įstaigas, socialines paslaugas teikiančias institucijas, NVO ir kt.) žodžiu ir paliekama rašytinė informacija (Tvarkos aprašo 1 priedas). Esant galimybei pagalba teikiama proaktyviai.

Pagalbos teikėjas skambina 112, kviečia GMPS

Kol atvyksta GMPS, pagalbos teikėjas būna šalia asmens ir, esant poreikiui, suteikia pirmąją pagalbą

GMPS transportuoja asmenį į VšĮ Raseinių ligoninę ar kitą ASPĮ

PAGALBA VŠĮ RASEINIŲ PSC

- VšĮ Raseinių PSC suteikia asmeniui konsultaciją (įvertinama būklė, nustatomas pagalbos poreikis, sudaromas pagalbos planas)
- Asmeniui patekus į VšĮ Raseinių PSC tolimesnę pagalbą koordinuoja gydytojas psichiatras, esant poreikiui organizuojamas stacionarinis gydymas. Paskiriamas atvejo vadybininkas, sudaromas gydymo planas.
- PSC darbuotojai įvertina kitos pagalbos asmeniui poreikį ir nukreipia į atitinkamą instituciją. Jei reikia užregistruoja.

PRIKLAUSOMYBĖS LIGŲ KONSULTANTAS

Suteikia asmeniui konsultaciją (identifikuoja problemas, pagalbos poreikį, sudaro pagalbos teikimo planą, esant poreikiui nukreipia asmenį į atitinkamas institucijas: ASPĮ, socialines, švietimo, teisėsaugos ir kt.). Asmeniui neatvykus į konsultaciją priklausomybės ligų konsultantas susisiekiama su asmeniu, išsiaiškina situaciją, koordinuoja tolesnę pagalbą.

ALTERNATYVI PAGALBA

Asmeniui nesutikus priimti pagalbą VšĮ Raseinių PSC, priklausomybės ligų konsultanto ar kt., bet sutinkant priimti tik alternatyvių pagalbos teikėjų pagalbą, pagalbos teikėjas nukreipia asmenį į atitinkamą instituciją/organizaciją, t. y. AA grupes, emocinės paramos tarnybas ar kt. (Tvarkos aprašo 1 priedas) arba kitas viešojo ar privataus sektoriaus institucijas.

PAGALBA STACIONARE:

Suteikiama būtinoji pagalba Vertinama paciento būklė, esant poreikiui (asmuo nukreipiamas konsultacijai į VšĮ Raseinių PSC). Jei asmuo apsinuodijęs neaiškiais toksinėmis medžiagomis informacija perduodama Apsinuodijimų informacijos biurui. Prieš išleidžiant asmenį iš stacionaro informacija yra perduodama šeimos gydytojui.

AMBULATORINIS GYDYMAS

Ambulatorinį gydymą koordinuoja, prižiūri gydytojas psichiatras, atvejo vadybininkas. Asmeniui neatvykus į konsultaciją atvejo vadybininkas susisiekiama su asmeniu, išsiaiškina situaciją, koordinuoja tolesnę pagalbą. Atvejo vadybininkas registruoja visus bandymus susisiekti su asmeniu. Asmeniui atsisakius tolimesnės pagalbos VšĮ raseinių PSCm siūloma alternatyvi pagalba

STACIONARINIS GYDYMAS

Stacionarinis gydymas teikiamas priklausomybės ligų centre. Išleidus asmenį iš stacionaro, informacija skubiai yra perduodama VšĮ Raseinių PSC arba šeimos gydytojui. PSC atveji tolimesniam koordinavimui perduoda atvejo vadybininkui. Atvejo vadybininkas sukontaktuoja su asmeniu bei padeda koordinuoti tolesnę pagalbą. Asmeniui atsisakius tolimesnės pagalbos, atvejo vadybininkas proaktyviai primena apie pagalbos galimybes.

Pagalbos teikėjas perduoda informaciją apie asmenį, padeda sukontaktuoti su organizacija, padeda užsiregistruoti.

Alternatyvios pagalbos teikėjai – teikia pagalbą pagal kompetenciją vadovaujantis teisės aktais. Asmeniui neatvykus į sutartą konsultaciją, alternatyvios pagalbos teikėjas proaktyviai domisi žmogaus savijauta, siūlo pagalbą.

Integracija į visuomenę

Atkryčių prevencija

Raseinių rajono savivaldybės psichoaktyvias medžiagas
žalingai vartojančių ar priklausomybės ligomis
sergančių asmenų integruotos pagalbos sistemos
tvarkos aprašo 3 priedas

(Paslaugų teikimo priklausomybės ligomis sergantiems asmenims ataskaitos forma)

(Įstaigos, organizacijos pavadinimas)

**20__ M. PASLAUGŲ TEIKIMO PRIKLAUSOMYBĖS LIGOMIS SERGANTIEMS
ASMENIMS ATASKAITA**

Eil. Nr.	Veiksmo pavadinimas	Vertinimo kriterijus	Vertinimo rodiklio reikšmė
Atvejo vadybos proceso koordinavimas			
1.	Problemos/pagalbos poreikio asmeniui identifikavimas	Asmenų, kuriems reikėjo pagalbos, skaičius: - vieniši asmenys; - gyvenantys šeimoje su nepilnamečiais vaikais, skaičius; - gyvenantys su pilnamečiais vaikais; -nepilnamečiai asmenys; Nėščiosios; Vieniši tėvai/motinos auginantys nepilnamečius vaikus	
2.	Plano sudarymas	Asmenų, kuriems parengtas pagalbos planas, skaičius	
		Įstaigų, numatytų dalyvauti paslaugų planuose, skaičius	
		NVO, numatytų dalyvauti paslaugų planuose, skaičius	
3.	Plano įgyvendinimo koordinavimas	Aptarimų su asmeniu, kuriam sudarytas planas, dėl plano įgyvendinimo eigos, skaičius	

		Konsultacijų su paslaugų teikėjais, dalyvaujančiais plano įgyvendinime, skaičius	
		Koreguotų planų po peržiūrėjimo skaičius	
		Teiktų tarpininkavimo paslaugų skaičius	
		Atstovavimo paslaugų skaičius	
		Palydėjimo paslaugų skaičius	
4.	Plano įgyvendinimo įvertinimas	Planų, kurie įgyvendinti 100 proc., skaičius	
		Planų, kurie įgyvendinti 90 proc., skaičius ir t.t.	
		Integracijos priemonių įgyvendinimas, proc.	
		Atkryčio priemonių įgyvendinimas, proc.	
		Suteiktų paslaugų pagal rūšis (pvz., stacionaro, ambulatorinių, socialinių ir kt.) skaičius	
		Įstaigų, dalyvavusių paslaugų planuose, skaičius	
		NVO, dalyvavusių paslaugų planuose, skaičius	
		Asmenų, kurie įvykdė sudarytą planą, skaičius	
		Šeimų, kurios įsitraukė į pagalbos procesą, skaičius	

Kita informacija (problemos su kuriomis susidūrė Jūsų įstaiga/organizacija, teikiant pagalbą psichoaktyvias medžias žalingai vartojantiems ar priklausomybės ligomis sergantiems asmenims)
